

DOOR VELE TEGENSPOEDEN
TOT GROOTE VREUGDE.
door Wilh. Riem Vis.

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

Door vele tegenspoeden
tot groote vreugde.

DOOR

WILH. RIEM VIS.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

I.

REISPLANNEN.

»Wel, vrouwtje, waar zullen wij dit jaar in mijne vacantie eens heengaan?»

Deze vraag werd gedaan door een heer van middelbaren leeftijd, wiens voorkomen duidelijk bewees, dat hij van Israëlitische afkomst was. Zijn gelaat, overigens schoon, werd ontsierd door den neus, die niet alleen sterk gebogen, maar ook een weinig scheef was. Evenwel, men lette daar nauwelijks op, zoozeer werd de aandacht geboeid door de donkere, sprekende oogen, die straalden van levenslust, en waarin men gulle openhartigheid en neiging tot vroolijken scherts, zoowel als diep nadenken lezen kon; diep nadenken en groote schranderheid tevens. Ook bewees het hooge, breede voorhoofd, dat het den persoon in kwestie niet ontbrak aan een ruime mate van verstand.

»Waar wij heen zullen gaan?» antwoordde juffrouw Daniëls met een glimlach, »wel, in de eerste plaats naar Nijmegen, als het van mij afhangt.«

»Naar Nijmegen? En waarom dat?»

»Omdat er zooveel mpois te zien is, vooral in de omstreken.«

»Zoo, zoo, je schijnt het te weten. Is het er net zoo mooi als bij Arnhem?» Deze vraag ging vergezeld van een spotachtig glimlachje.

»Och, man, je komt ook altoos weer met Arnhem, maar je vergeet, dat het van den morgen tot den avond stortregende toen we er waren! Natuurlijk had daardoor alles een somber aanzien en bovendien, wat hebben wij er eigenlijk van de omstreken gezien?»

»Wat wij er gezien hebben? Dat zal ik je eens gauw opnoemen: De Oorsprong, de Hemelsche berg, boven over en beneden onder, of hoe heet dat, en verder . . .«

»Nu, ja, maar naar Oosterbeek zijn wij niet geweest, waar het juist zoo mooi moet wezen; en ook niet naar Rozendaal en naar Velp en naar de Steenen Tafel en het Klarenbeek-sche bosch; en nog veel meer, waarvan ik de namen vergeten ben. Iedereen, die de omstreken goed gezien heeft, zegt dat ze verrukkelijk zijn.«

»Ja, iedereen, behalve zij, die de omstreken van onze Residentie gezien hebben; wij, Hagenaars, zijn verwend en vinden andere plaatsen zoo licht niet mooi.«

»Nu, 't is mogelijk, maar Hagenaars hebben het mij toch ook verzekerd.«

Een uitdrukking van komieken ernst verscheen nu op 't gelaat van den aangesprokene; en terwijl hij zich met de fijne, blanke hand 't golvend, zwarte haar van het voorhoofd streek, vroeg hij met een ondeugend glimlachje:

»Het besluit is dus, dat ons eerste uitstapje naar het schoone Nijmegen zijn zal?«

»Welneen,« was het eenigszins spijtige antwoord, »als jij er geen plezier in hebt, dan wil ik er niet eens meer over denken.«

»Geen plezier in hebben?« hernam hij op denzelfden toon van komieken ernst, »maar, lieve kind, weet je dan niet, dat ik overal op de wereld plezier heb, waar ik mijn lieve Saartje vergezellen mag?«

»Ja, ja, 't is goed, maar zeg jij dan nu eens, waar je denkt, dat het der moeite waard zal zijn om heen te gaan?«

»Wel, dat is gauw gezegd: Overal, waar mijn Saartje wat moois denkt te zien.«

»Och, wat! Houd nu op met die gekheid; zodoende komen wij geen stap verder.«

»Neen, dat is waar; wij zullen er toe moeten komen onze beurs te voorschijn te halen en in den trein te stappen.«

»O, zoover zijn we nog niet; maar geloof mij, de omstreken van Nijmegen zullen je meevallen; je kunt er de

bergen van Duitschland zien, en daarom alléén zou ik er heen willen; ik heb nog nooit een berg gezien en jij evenmin.«

»O, je stelt je dan de duinen van Scheveningen maar wat hooger voor! — En is dat alles?«

»Zeker niet! er zijn prachtige parken in Nijmegen; het Kroneburgerpark, waar men schoone vergezichten heeft over de omstreken: en het Hünerpark. En het Valkhof moet ook zoo mooi wezen; maar vooral de Belvédère daar vlak bij; Willem heeft er den toren beklommen en . . . .«

»Ah zoo, waait de wind uit dien hoek! Nu begrijp ik er alles van! Broer Willem heeft je hoofd weer op hol gebracht! Verleden jaar was het Willem, die niet ophield of wij zouden naar Arnhem gaan. Nergens was het zoo verrukkelijk als daar. De »Hemelsche berg« was echt hemelsch en de Oorsprong was onbeschrijfelijk mooi, en wat kregen wij per slot van rekening te zien. Geen berg, en nog veel minder een hemelsche berg, maar eenvoudig een buitenplaats; zooals wij er hier bij menigten zien kunnen; en een stuk grond, waar wij niets zagen dan plassen.«

»Natuurlijk, omdat het urenlang had gestortregend; en als wij nu weer geen mooi weer treffen, dan zal het misschien weer niet meevallen; maar ik voor mij heb er veel verwachting van, en ik zou het heel eigenaardig vinden, wanneer wij, zij het ook van uit de verte, een blik hadden geworpen op Duitschland.«

Een hartelijk gelach volgde op deze woorden. »En daarvoor wil je tweemaal een halven dag in een trein zitten om een blik te werpen op Duitschland? Wel, wel, wat zijn die Evatjes toch dwaas! Maar het zal gebeuren, Saartje, en meer nog: Wij zullen er den voet zetten en een wandeling maken op het vreemde grondgebied; dat is te zeggen, wanneer het er toe komt, dat wij Nijmegen bezoeken.«

»Zeg liever, wanneer de Heere wil en wij leven, want ook in Nijmegen zou ons nog een ongeluk kunnen overkomen, of iets anders, waardoor wij verhinderd werden aan dat voornemen gevolg te geven.«

»Je hebt gelijk, vrouwtje,« was het ernstige antwoord, »maar je weet wel, zóó bedoelde ik het ook, al sprak ik het niet uit.«

»Maar wat zei je daar toch van tweemaal een halven dag in den trein zitten,« hernam juffrouw Daniëls, na eenig stilzwijgen, »Willem heeft precies drie uren gespoord van hier naar Nijmegen.«

»Met een sneltrein zeker? Nu, goed, tweemaal drie uren dan; dat is toch lang genoeg. Maar zeg eens, als wij er heengaan, hoelang zullen wij er dan blijven?«

»Mij dunkt, wij moesten op Maandagmorgen gaan en op Woensdagavond terugkomen, als wij tenminste twee nachten bij de familie v. Es kunnen logeeren.«

»Best, ik zal dadelijk aan v. Es schrijven; en waar zullen wij dan verder heengaan?«

»Eén dag naar de Hoek v. Holland, want dat hebben wij aan neef Jan beloofd, en één dag . . . .«

»Stil, daar hoor ik Marietje,« viel de heer Daniëls zijn vrouw in de reden; het is beter, dat zij nog niets van onze plannen te weten komt, anders kan het onrustige ding weer geen enkelen nacht slapen van plezier en zou zij misschien van louter opwinding ziek worden. Bovendien, er zou licht iets in den weg kunnen komen, en zij kan zoo moeilijk een teleurstelling verdragen.«

»Dan wordt het tijd, dat zij een lesje daarin krijgt,« was het lachende antwoord.

»Och, kom, wat! zij is er nog veel te jong voor; dat zal later wel komen!«

»Ja, ja, zoo spreek je altijd; je loopt groot gevaar haar heelemaal te bederven. — Maar, mag Karel het ook nog niet weten?«

»Ja zeker! laat hij zich maar vast in 't vooruitzicht ervan verheugen; hij zal zich niet zenuwachtig maken, en een teleurstelling is voor hem zoo erg niet.«

Op dit oogenblik werd de deur geopend en een allerliefst klein meisje van omstreeks acht jaar trad de kamer binnen.

Zij geleek sprekend op haar vader, behalve dat haar neusje niet zoo gebogen en in 't geheel niet scheef was.

Haastig liep zij eerst op haar moeder toe, die het dichtst bij de deur gezeten was, en gaf haar op iedere wang een stevigen zoen; daarna snelde zij naar haar vader, sprong op zijn knie, sloeg beide armen om zijn hals en keek hem lachend aan.

»Zoo, kleine wildzang,« sprak hij, terwijl hij haar met innig welgevallen en een blik vol liefde beschouwde, »wel, hoe heb je het vandaag gemaakt op school?«

»O, vader,« riep zij uit, zonder zijn vraag te beantwoorden, wij krijgen Zaterdag vacantie! Voor drie weken! — Gaan wij weer een dag naar grootmama, vader? En mag ik dan weer wat meenemen voor Trijntje? — O, kijk, daar komt Karel al aan!« eindigde zij, naar buiten ziende, en meteen snelde zij heen om den geliefden broeder te gaan verwelkomen. Deze, een jongeling van omstreeks achttien jaar, met een rond, blozend gezicht en vriendelijke, blauwe oogen, tilde haar terstond op den schouder, toen zij op hem toe kwam springen, en liep zoo met haar de trap op naar de kamer, die zij zoo even verlaten had.

»Hoor eens Karel,« riep zij vroolijk, terwijl zij haar rechterarm stevig om zijn hals geslagen hield, »ik krijg vacantie en dan gaan wij een heelen dag naar grootmama in Haarlem en dan . . . .«

»Ho, ho, kleine babbelaarster,« viel haar vader haar in de rede, »dat is nog volstrekt zoo zeker niet, hoor! Daarover moeten wij eerst nog eens schrijven aan grootmama.«

»O, vader, maar grootma vindt het zeker goed! En dan ga jij toch ook mee, niet waar, Karel?« ging zij voort, haar broeder liefkozend, »want anders heb ik toch geen pret.«

»Dat zal wel schikken,« lachte Karel, »als de poppen maar te voorschijn komen, dan vergeet je je broer Karel heelemaal.«

»Nee, stoutert, dat is niet waar, hoor! En als je niet meegaat, dan blijf ik ook thuis.«

»Zoo, zoo, het gaat ernst worden! Nu, wees maar stil,

ik zal wel zien, dat ik een dagje vrij krijg, als het zoover is.«

»Een dagje,« sprak nu zijn moeder, »je krijgt toch een week vacantie, niet waar?«

»O, ja, moe, als het mijn beurt is, maar er zijn er nog wel vijf die mij voorgaan.«

»Misschien wil de een of ander zijn beurt wel met je ruilen; je vader krijgt over veertien dagen vacantie, het zou zoo aardig wezen, als jij dan ook vrij waart.«

Intusschen had Marietje haar hooge zitplaats verlaten, en terwijl zij even de kamer uitliep, voegde juffrouw Daniëls er fluisterend bij: »Misschien gaan wij dan samen eens een uitstapje maken naar Nijmegen; hoe zou je dat vinden?«

»Heerlijk!« antwoordde hij zichtbaar verrast; »ik heb juist al verlangd er eens heen te gaan, maar ik dacht, dat de reis voor ons te duur zou wezen.«

»Dat zou' ook zeker het geval zijn, maar je weet, wij hebben onlangs een buitenkansje gehad, en dat geld kunnen wij er nu voor gebruiken.«

»Dan hoop ik maar, dat ik gelijk met vader mijn vacantie zal kunnen krijgen. Ik zal er dadelijk morgen over spreken.«

Hierbij bleef het; en wij willen den lezer wel vast mededeelen, dat alles naar wensch werd geschikt.

II.

NADERE BIJZONDERHEDEN.

Thans willen wij den lezer een weinig nader bekend maken met den heer Daniëls en zijne familie. Hijzelf was de jongste zoon van een rijken, Amsterdamschen bankier, en zijn vader had geen kosten ontzien om hem alles te doen leeren, wat hem eenmaal een goede positie in de maatschappij zou kunnen verzekeren. Ongelukkigerwijze echter had hij daarbij in 't geheel geen rekening gehouden met den aanleg

van den knaap, die niets liever wenschte dan architect te worden. »Architect!« had zijn vader gezegd, toen hij het eens gewaagd had zijn verlangen daartoe uit te spreken, en eerst krullejongen worden, niet waar? Neen, hoor, dat nooit! Je wordt advocaat of doctor in de letteren, een van beide. Dit was echter gemakkelijker besloten dan ten uitvoer gebracht, want kundigheden kunnen iemand niet ingegoten, maar moeten door eigen inspanning verkregen worden; en hiertoe ontbrak het bij den jongeling aan ijver en goeden wil. Hij had een afkeer van studeeren, en hield zich het liefst bezig met teekenen. Deze neiging echter ging zijn vader zooveel mogelijk tegen, daar ze met zijne plannen niet strookte. Zoo werd er dan veel tijd en geld verkwist om Eduard te doen worden, wat hij niet zijn wilde.

»Dan maar onder dienst!« zoo besloot eindelijk zijn vader, toen allen, die hem onderwijs gaven, eenparig verklaarden, dat zij moeite te vergeefs deden; »wil je *mijn*-zin niet doen, je zult evenmin je eigen hoofd volgen!« En tot groot verdriet zijner moeder, wier lieveling hij was, werd Eduard naar de cadettenschool gezonden. Van godsdienst was intuschen in 't geheel geen sprake geweest bij zijn opvoeding, want zijne ouders, hoewel Israëlieten, vonden het volstrekt niet noodig, dat hunne kinderen bekend gemaakt werden met den God van Abraham, Isaäk en Jacob, om Wiens wetten en instellingen zijzelven zich ook niet bekommerden, al waren zij er in hun jeugd goed in onderwezen. En reeds was Eduard twintig jaar oud, toen hij nog nooit een voet in een synagoge, veel minder in een kerk had gezet.

De Heere Jezus echter ging uit om dit verloren schaap op te zoeken en zoo gebeurde het, dat Eduard over het heil zijner onsterfelijke ziel begon na te denken. Wat er daarna bij hem omging, hoe hij eerst in de duisternis rond tastte en tevergeefs zocht naar licht, daarmede zullen wij ons thans niet bezighouden. Genoeg zij het te weten, dat hij den Heere Jezus als zijn Heer en Heiland leerde kennen en Hem daarna vrijmoedig beleed, niet alleen tegenover

spotlustige kameraden, maar ook tegenover zijne ouders en broeders. Nu echter was de maat van zijns vaders misnoegen vol; en niettegenstaande de smeekingen zijner moeder, werd hij voor goed uit het ouderlijk huis verbannen en, door zijn vader althans, als een vreemde beschouwd. Zoo stond hij daar nu geheel zonder middel van bestaan en zonder eenig vooruitzicht voor de toekomst. Dienst nemen als gewoon soldaat was het eenige, wat hem overbleef, naar hij meende; doch eer hij hiertoe besloot gelukte het hem, door bemiddeling zijner moeder, een plaats te bekomen op een kantoor. Wel was het salaris gering, dat hem verleend werd, maar hij wist er zich mee te behelpen.

Natuurlijk moest hij zich met het hoogst noodige vergeeuen, en afstand doen van een menigte dingen, die hij tot hiertoe bijna als onontbeerlijk had beschouwd. Dit verhinderde hem echter niet, vroolijker te zijn dan ooit te voren; en zoo hij iets betreurde dan was het zijn eigenzinnigheid als de eigenlijke oorzaak van de behoeftige omstandigheden, waarin hij thans verkeerde. Immers, wanneer hij den wil zijns vaders gevolgd en ijverig gestudeerd had, dan had hij nu een veel aanzienlijker en meer winstgevende betrekking kunnen bekleeden, waardoor hij ook, naar zijne meening, meer had kunnen bijdragen tot de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Evenwel ook nu, werd hij, door zijn beslist en krachtig getuigenis, voor velen tot een rijken zegen gesteld. En in de weinige uren waarover hij te beschikken had, volbracht hij getrouw den last Zijns Meesters: »Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde.« (Luc. XIV : 23.)

Zoo verliepen er vier jaren, toen hij in Saartje van Dongen, een jeugdige Christin, die evenals hij niets vuriger wenschte dan den Heere Jezus te volgen, een levensgezellin vond. Gaarne was zij bereid alle moeilijkheden en ontberingen met hem te deelen, hoewel ook zij tot den gegoeden stand behoorde. Het had haar dan ook wel moeite gekost toestemming te verkrijgen tot dit huwelijk, waardoor zij in

behoefte omstandigheden zou geraken. Wel is waar was het salaris van den jeugdigen kantoorklerk eenige malen verhoogd geworden, maar toch was het nauwelijks voldoende om in hun beider onderhoud, hoe gering zij hunne eischen stellen mochten, te voorzien. Er werd echter besloten, dat Saartje een zaak in manufacturen zou openen, waarvoor hare ouders haar het benoodigde geld zouden verschaffen; en zodoende werd hun inkomen gedurende eenige jaren aanmerkelijk vermeerderd. Doch door ziekte en andere omstandigheden verliep de zaak en waren zij eindelijk genoodzaakt die van de hand te doen. Intusschen waren zij gezegend geworden met een zestal lieve kinderen, waarvan zij echter alleen den oudsten zoon en de jongste dochter mochten behouden. Onder al deze wederwaardigheden bleef hun hart zich in den Heer verblijden en leefden zij zoo gelukkig te zamen als op aarde slechts mogelijk is. Het eenige, wat hen dikwijls treurig stemde, was de verwijdering, die er bleef bestaan tusschen vader en zoon; en men stelle zich de smart van den laatste voor, toen hij bericht kreeg, dat zijn vader overleden was zonder dat hij eenig verlangen te kennen gegeven had hem nog eenmaal te zien! Doch na den dood van den ouden heer duurde het niet lang, of zijne moeder kwam hem een bezoek brengen en noodigde hem en de zijnen wederkeerig tot een bezoek uit, waaraan met vreugde voldaan werd. Bovendien schonk zij hem, daar de geheele nalatenschap van haar echtgenoot onverdeeld zou blijven, van haar eigen inkomsten een jaarlijksche toelage van driehonderd gulden, waardoor zijne zorgen niet weinig verminderd werden. Van toen af kwam de oude dame geregeld drie of viermaal per jaar een dag bij hem doorbrengen, en hij met vrouw en kinderen wederkeerig bij haar, waarvan het gevolg was, dat ook de broeders langzamerhand blijken van toenadering begonnen te geven. Doch zoo zij ook al omgang met hun afvalligen broeder wilden hebben, het was op ééne voorwaarde, die ook hun moeder hem had gesteld ten opzichte van haar,

dat hij nimmer een enkel woord tot hen spreken zou over godsdienst in welken vorm ook. En waar hij dit eenige malen toch had beproefd, was het eenig gevolg geweest, dat zij zich terstond hadden verwijderd. Eén ding nochtans *konden* zij hem niet beletten, namelijk den Heer te smee-ken om hun behoud; en dit deed hij dagelijks.

Zoo stonden de zaken op het tijdstip, waarop ons verhaal een aanvang neemt; en wij willen er thans nog bijvoegen, dat het buitenkansje, waarvan juffrouw Daniëls gesproken had, ook van grootmama afkomstig was. Deze had namelijk haar Eduard op zijn veertigsten verjaardag een bankbillet van veertig gulden ter hand gesteld. Nu was dit voor vier personen om een uitstapje naar Nijmegen te maken en daar eenige dagen te vertoeven, niet genoeg; doch juffrouw Daniëls had in de laatste jaren, nadat ook Karel op een kantoor was geplaatst, een kleinigheid kunnen oversparen, welk geld bestemd was om in de vacantie uitstapjes te maken in den omtrek. Ditmaal echter wilde zij het bij de veertig gulden voegen om dan eens wat verder dan Delft of Leiden te kunnen gaan. Of het reisje meeviel en welke gevolgen het had, zal een volgend hoofdstuk ons doen zien.

III.

ONTMOETINGEN IN NIJMEGEN.

»Dat is inderdaad verrukkelijk!« riep de heer Daniëls uit, nadat hij, gevolgd door vrouw en kinderen, de Belvédère, ¹⁾ een toren in Nijmegen, beklommen had, vanwaar men naar alle zijden heen een bijna onbelemmerd uitzicht genoot over den ganschen wijden omtrek; »zoo iets schoons had ik mij niet kunnen voorstellen!«

---

¹⁾ Belvédère beteekent schoonzicht.

»Neen,« sprak zijn vrouw, terwijl zij hem met een vergenoegden en eenigszins triomfantelijken blik gadesloeg, »ik had er mij veel van voorgesteld, maar het overtreft toch ook mijne verwachting. — Zou dat de toren van Arnhem wezen daarginds?« eindigde zij, opmerkzaam voor zich uit ziende.

»Ik denk het wel, en het komt mij zelfs voor, of ik de zeilen van schepen zie op den Rijn, die daar zijn loop hebben moet.« Dit zeggende haalde hij zijn verrekijker te voorschijn, en geraakte nu nog meer in bewondering dan eerst.

»En zie toch eens daar aan den gezichtseinder,« sprak juffrouw Daniëls in verrukking, nadat zij zich een weinig meer oostwaarts had gekeerd, »daar zijn nu waarlijk de bergen, waarvan Willem gesproken heeft.«

»O, moe, maar hoe vindt u dat park daar heel in de diepte!« riep Marietje opgetogen uit; »kijk eens wat fraaie bloemperken; en nog veel lager dan het park loopt een weg, ziet u wel? Daar langs de rivier; wat lijken de menschen klein, die er loopen!«

»En wat een menigte torens zijn er van hier uit te zien,« zei Karel, die beurtelings den blik liet gaan over de schoone, breede rivier, welke zich tusschen een lange reeks van met vee bedekte weilanden, een doortocht baande; over de stad met haar schoone parken en villa's, en de heuvelreeksen ten oosten, afgewisseld door fraai geboomte en kleine bosschages; »ik raak telkens in de war, als ik ze tellen wil.«

»'t Is of men zich hier dicht bij den hemel gevoelt,« hernam zijn moeder, zonder acht te slaan op hetgeen hij zeide; »niets van het gewoel der wereld dringt hier tot ons door.«

»Ja, vrouwtje,« sprak haar echtgenoot, »en als er op deze aarde al zulke schoone plekjes gevonden worden, hoe zal het dan wel wezen op de nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont. Nu toch is alles door de zonde bedorven. Maar, kom, het wordt nu tijd, dat wij weer eens naar beneden gaan; volgens mijn reisgids moet er nog zóóveel in

deze streek te zien zijn, dat wij niet te lang aan één plaats moeten vertoeven, willen wij in drie dagen de voornaamste punten bezocht hebben.*

Even daarna bevond het kleine gezelschap zich een paar verdiepingen lager in de zoogenaamde koffiekamer. Dit was een rond vertrek met openslaande ramen, waarbij men heel gemakkelijk aan kleine tafeltjes kon plaats nemen, en nogmaals ongestoord den schoonen omtrek overzien, desverkiezende onder het genot van een glas melk, of wat men anders ter verversching wilde gebruiken. Er bevond zich daar ook, naast het buffet, een glazen kastje met »Herinneringen aan Nijmegen,* waaronder geïllustreerde briefkaarten met het opschrift »Groete uit Nijmegen.*

»Zoo'n briefkaart konden wij wel aan de beide grootmoeders schrijven,* sprak de heer Daniëls, zijn vrouw aanzien-
de. Deze vond dit een uitmuntend denkbeeld; en daar Karel er gaarne een aan een vriend wilde zenden, werden er drie briefkaarten uitgekozen, waarvan er een door den heer Daniëls zelf, een door zijn vrouw, en een door Karel geschreven werd. Eerstgenoemde, die het laatst de pen opvatte, had nog al lang werk over de weinige regels, die hij te schrijven had, want telkens hield hij op om iets te zeggen, en verviel daarbij, volgens zijne gewoonte, in allerlei verhalen en mededeelingen. Er waren intusschen nog andere bezoekers binnen gekomen, die ook van het schrijfgereedschap gebruik wilden maken.

»Kom Jan, schrijf nu de kaart,* sprak er een, »dan kunnen wij gaan.*

»Ja, als die Jood maar klaar was!« was het ongeduldige en tamelijk luid nitgesproken antwoord, dat vergezeld ging van een spotachtigen blik in de richting van den heer Daniëls.

»O, beste vriend,* sprak deze, terstond met de pen in de hand op den spreker toeloopend, »ik wist niet, dat gij haast had; ga, als 't u blijft, uw gang; ik kan wachten. Maar,* liet hij er lachend op volgen, »ik moet u even meedeelen, dat gij u vergist hebt; ik ben een *christen*.*

»Een christen,« mompelde de aangesprokene, terwijl hij eenigszins beschaamd het hoofd afwendde, »maar dan toch zeker niet door geboorte, dat is duidelijk genoeg te zien.«

»Juist door geboorte; en mag ik de vrijheid nemen u te vragen, of gij dat ook zeggen kunt?«

Zoo sprekende keek de heer Daniëls hem met zijn doordringend oog zóó vol liefde, hoewel tegelijk onderzoekend aan, en speelde er zulk een vriendelijken glimlach om zijn lippen, dat de jongeling, die zich nu met een toornigen blik naar hem toekeerde, blijkbaar gereed hem een heftig antwoord te geven, dit voornemen liet varen, en hem verwonderd aankeek.

Ik weet niet, wat u bedoelt,« sprak hij eindelijk, toen de heer Daniëls het stilzwijgen bewaarde.

»Wat ik bedoel?« hernam deze, nog steeds met denzelfden vriendelijken glimlach, »wel, precies, wat ik zeide, of gij, evenals ik, zeggen kunt, een christen te zijn door geboorte?«

»Door geboorte . . . wel . . . natuurlijk! Heidenen waren mijn ouders niet en nog veel minder Joden,« eindigde hij, zijn vorige onbeschaamdheid hernemende.

»Maar, goede vriend,« hernam de heer Daniëls zachtmoedig, »mag ik u doen opmerken, dat men alleen in waarheid een christen, een navolger van Christus, zijn kan, wanneer men uit *God* geboren is en daardoor den Geest van Christus ontvangen heeft? Een waar christen kan en mag God als zijn eigen Vader aanspreken; kunt gij dat?«

»Loop naar de maan, femelaar!« riep de als »Jan« aangesprokene nu driftig uit, »denk je dat ik hier gekomen ben om een preek aan te hooren?«

»Welneen,« was het antwoord, dat van een gullen lach vergezeld ging, »ik ben volstrekt niet van plan te gaan preeken; dat kan ik niet eens. Maar, weet gij,« en nu werd de toon van den spreker eensklaps ernstig, »ik ben zoo bang, dat gij uzelf bedriegen zult voor de eeuwigheid, en dat zou toch verschrikkelijk wezen, niet waar? Ik ben veel te blij, dat ik, door Gods genade, van den breeden

weg, die naar het verderf voert, ben afgebracht, om niet gaarne iedereen te willen waarschuwen, die daar nog rustig op voortwandelt.»

»Ik geloof, dat gij het goed meent,« zei Jan, wiens opwellende drift opnieuw bekoeld was, »maar,« zoo eindigde hij op luchtigen toon, »gij behoeft u voor mij volstrekt niet bezorgd te maken, en ik zou u raden geen woorden meer aan mij te verspillen, want het gaat toch het eene oor in, het andere oor uit.« Dit zeggende nam hij de hem aangeboden pen en begon te schrijven.

»Het is te hopen,« zei de heer Daniëls, zich nu tot zijn vrouw keerende, »dat het Woord des Heeren niet aan hem bevestigd zal worden, dat geschreven staat in Zacharia: »Daarom is het geschied, gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, alzóó riepen zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de Heere der heirscharen.«

»Maar, vader,« zei Karel, die opmerkzaam toegelusterd had, »de Heer hoort nu toch *altijd* als iemand tot Hem roept?«

»Ja, mijn jongen, nu nog wel, want het is de welaangename tijd en de dag der zaligheid, maar eenmaal zal het te laat wezen, en wij lezen in het Nieuwe Testament, dat er sommigen zullen roepen: Heere, Heere, doe ons open, maar Hij zal tot hen zeggen: wijk van mij af alle gij werkers der ongerechtigheid. Dit zal zijn nadat de Heer de deur gesloten zal hebben.«

Met opzet had de Heer Daniëls luid genoeg gesproken om door den betrokken persoon verstaan te kunnen worden; doch deze scheen al zijn aandacht op de briefkaart gevestigd te hebben; en even daarna vertrok hij, zonder den gewezen Israëliet een groet waardig te keuren. Een oogenblik later, nadat de beide andere briefkaarten geschreven waren, verliet de Heer Daniëls met de zijnen eveneens het vertrek, en begaf zich naar buiten om den tocht door Nijmegen en omstreken voort te zetten. Overal, waar zij heengingen willen wij hen echter niet volgen; dit zou ons te lang ophouden;

maar het tochtje, dat zij dienzelfden dag, na eerst in een eenvoudige restauratie een stevig middagmaal gebruikt te hebben, ondernamen, willen wij toch meemaken, en wel hoofdzakelijk om de treurige gevolgen, die het had.

Het was omstreeks vijf uur in den namiddag toen zij zich op weg begaven; en het doel van den tocht was het beklimmen van den zoogenaamden Duivelsberg, vanwaar zij weder een heerlijk vergezicht hoopten te genieten. De weg ging langs allerlei kronkelpaadjes, nu eens rijzend, dan dalend, en zonder dat er iets te zien was wat het oog boeien kon, dan ter rechterhand, heel ver in 't verschiep, een keten van Duitsche bergen. Zoo verliep er ruim een half uur, toen het kleine gezelschap tamelijk vermoeid een heuvel bereikte, op welks top een kleine uitspanning gelegen was. Daar zetten zij zich op een beschaduwde plekje bij een der tafeltjes neer om wat uit te rusten en een glas melk te gebruiken. Intusschen konden zij het oog laten gaan over het met dicht kreupelgewas begroeide dal, hetwelk men van daar langs een zeer steil aflopend, smal paadje bereiken kon; en over de heuvels, waardoor het aan drie zijden omringd was, en wier hellingen halverwege begroeid, een aantal kleurschakeeringen van groen vertoonden.

Niet langer echter dan tien minuten dachten zij te blijven zitten; en juist wilden zij opstaan om verder te gaan, toen zij de nadering bemerkten van een vrouw, die regelrecht op hen toe kwam loopen. Zij was gekleed in een katoenen rouwjapon, die zij blijkbaar gekregen of bij een uitdrager gekocht had, want het lijf was haar te kort en te wijd, en de rok verlengd, naar het scheen, door het uithalen van de opnaaisels, waarvan de vouwen nog zichtbaar waren, terwijl de mouwen, eveneens te kort, strak gespannen zaten om de stevige roode armen. Het hoofd had zij gedekt met een zwart doekje, waaruit eenige verwarde haren te voorschijn kwamen en in de hand droeg zij een pakje, eveneens met een zwart doekje omwikkeld.

»Ach, lieve dame,« zoo wendde zij zich op zoetsappigen

toon tot juffrouw Daniëls en zag haar smeekend aan, »mag ik u als 't u blijft om een kleinigheid verzoeken; mijn man is de vorige maand gestorven, en ik heb te zorgen voor drie kindertjes, waarvan het oudste nog pas zes jaar is.«

Na dit gezegd te hebben liet zij snel den blik gaan over het kleine gezelschap, als om den indruk waar te nemen, dien hare woorden maakten. Hierbij bleef haar blik rusten op Marietje, die haar nieuwsgierig aanstaarde, en vloog er iets, dat naar bewondering geleek over haar terugstootend gelaat; vervolgens sloeg zij met gemaakte verlegenheid de oogen neder en bleef in deemoedige houding staan wachten.

»En is het u dan niet mogelijk op de een of andere wijze uw brood te verdienen?« vroeg juffrouw Daniëls, haar onderzoekend aanziende.

»Neen, mevrouw.« was het antwoord op klagenden toon gegeven; »als ik mijn kindertjes maar niet te verzorgen had, dan zou het wel gaan, ziet u; dan zou ik een dienst kunnen zoeken; maar ik kan die schaapjes toch niet aan hun lot overlaten. Het bedelen valt mij hard genoeg, dat verzeker ik u, maar wat doet een moeder al niet voor haar kindertjes.«

»Er is, dunkt mij, toch wel werk te vinden, dat je thuis zoudt kunnen doen,« hernam juffrouw Daniëls, die nog volstrekt geen lust scheen te gevoelen haar beurs te verschijn te halen; »kun je niet naaien, wasschen of strijken?«

»Neen, mevrouw,« naaien kan ik niet netjes genoeg om er wat mee te verdienen; en goed om te wasschen of te strijken wil niemand mij toevertrouwen, omdat ik in zoo'n klein, armoedig hutje woon. en de menschen mij niet kennen. Ik was hier pas in den onttrek komen wonen, weet u, toen mijn man kwam te sterven.«

»En waar heb je vroeger gewoond?«

»Vroeger, mevrouw?« — blijkbaar moest zij zich nog bezinnen — »vroeger heb ik met mijn man in Kleef gewoond.«

»Je bent toch geen Duitsche, wel?«

»Neen, mevrouw, maar mijn man was een Duitscher, en hij was hierheen gekomen om werk te zoeken.«

Intusschen had de heer Daniëls, die al lang teekenen van ongeduld gegeven had, zijn portemonnaie uit den zak gehaald; en er een kwartje uitnemende, gaf hij het haar met de woorden:

»Daar, vrouwtje, als je ons wat hebt voorgelogen, dan is dat voor je eigen rekening; ga nu maar heen, en bedenk,« voegde hij er ernstig en met nadruk bij, »dat je eenmaal voor God moet verschijnen.«

»Dank u vriendelijk, mijnheertje, dank u vriendelijk!« haastte de vrouw zich met een diepe buiging te zeggen; waarna zij zonder bedenken het steile pad insloeg, dat naar het dal afvoerde.

»Hoe kom je er toe, dat mensch een kwartje te geven!« zei juffrouw Daniëls een weinig misnoegd, zoodra zij zich verwijderd had, »ik wil je wel zeggen, dat ik geen enkel woord geloof van al, wat ze mij voorpraatte.«

»Best mogelijk,« was het antwoord, »maar het *kan* toch waar wezen; en ik wil niet geplaagd worden door de gedachte, dat die arme stumperds van kinderen vandaag honger zouden lijden, terwijl wij volop van alles genieten kunnen. En *heeft* zij ons bedrogen, welnu, dan hoop ik, dat zij mijne waarschuwing ter harte zal nemen. Maar kom, laten wij nu verder gaan, want wij moeten nog wel een kwartier loopen eer wij het doel van onzen tocht bereikt hebben, en het is nu al haast zes uur.«

»Zóó laat al? En om acht uur gaat het donker worden,« zei de aangesprokene, haastig opstaande, wij kunnen toch per rijtuig naar de stad terugkeeren, niet waar?»

Ja zeker in Beek zal in elk geval wel een rijtuig te bekomen zijn, dat dorp moet in den omtrek liggen van den Duivelsberg, en nu weet ik wel niet precies den weg er heen, maar met vragen komt men te Rome; dat zal dus wel los loopen.«

Met vragen, ja, maar als er nu niemand *is*, aan wie men vragen kan? Zie maar eens, de menschen komen allen van de tegenovergestelde richting; wij hebben dus veel kans,

dat wij op dit uur de eenige bezoekers van den berg zullen wezen. Wij hebben dit tochtje ook wel wat laat op den dag ondernomen.«

»Och, kom, wij hebben nog twee volle uren, eer de duisternis invalt, en langer dan een kwartier zullen wij er toch niet blijven; dan rest ons dus nog anderhalf uur om naar Beek te komen, terwijl wij er waarschijnlijk maar een half uur voor noodig zullen hebben.«

Zoo gingen zij dan verder; kwamen goed en wel op den Duivelsberg aan, en waren weldra in verrukking over de schoone vergezichten, die zich daar aan hun oog vertoonden: heuvels en dalen, fraaie boschgezichten en uitgestrekte weilanden, steden en dorpen in de verte en meer nabij en daartusschen de bochtige rivier met haar schepen, en meer oostwaarts het Wijlermeer.

»Ik begin nu wezenlijk spijt te krijgen,« zei de heer Daniëls, zijn vrouw glimlachend aanziende, »dat wij maar drie *dagen* beschikbaar hebben om hier rond te dwalen; ik zou wel drie *weken* hier willen blijven!«

Een straal van blijde voldoening vloog over 'tgelaat van juffrouw Daniëls, en haar man triomfantelijk aanziende; vroeg zij: »Dus Willem heeft zich ditmaal niet aan overdrijving schuldig gemaakt, en ik had geen ongelijk, dat ik in de eerste plaats hierheen wilde gaan?«

»Volstrekt niet, beste vrouw,« was het vroolijke antwoord, »en ik ben maar wat blij,« voegde hij er schalks aan toe, »dat ik mij als gewoonlijk aan den wil van mijn Evatje onderworpen heb.«

»Als gewoonlijk!« lachte zij, »alsof mijn haantje altijd koning kraaide! Dat lijkt er niet naar, hoor!«

Intusschen hadden zij al een half uur op de plek vertoefd, terwijl de verrekijker van hand tot hand was gegaan, en het werd nu hoog tijd den terugtocht aan te nemen.

»Gaan wij nu naar den stoomtram, moe?« vroeg Marietje, die bijzonder veel van rijden hield, en zich om natuurschoon nog niet veel bekommerde.

»Ja, schatje,« sprak haar vader, terwijl hij haar liefkoozend naar zich toe trok en met innig welgevallen beschouwde, »ja, hoor, wij gaan wel een uur lang rijden, is dat goed?« Daarop streek hij haar de donkere krullen uit het rooskleurig gezichtje en boog zich om haar een kus te geven.

»Maar hoor eens, Saartje,« ging hij voort, zich nu weer tot zijn echtgenootte keerende, terwijl hij meteen zijn kaart van Nijmegen's omstreken voor den dag haalde, »ik had gezegd, dat wij ons naar het dorp Beek zouden begeven; maar mij dunkt, wij moesten liever door het Filosofendal terugkeeren; naar de beschrijving te oordeelen zullen wij daar meer schoons te zien krijgen, dan op den weg van hier naar Beek, en het komt mij voor, evenver te zijn.«

»Welnu, manlief,« was het antwoord, »doe, zooals je denkt het beste te wezen; ga ons maar voor, dan zullen wij volgen, want het pad is hier te smal om naast elkaar te loopen.«

Het voorgaan van den Heer Daniëls duurde echter niet lang, want Marietje was veel te ongeduldig om zoo langzaam achter haar moeder aan te blijven loopen. Al spoedig verzocht zij verlof om het paadje op een draf te mogen afloopen; aan het einde ervan, of bij een zijlaantje zou zij dan wachten. Dit werd haar toegestaan; en nu ging het voort in vliegende vaart, al harder en harder; want het pad, dat zij nu volgden, liep heel steil af, en zelfs die stapvoets wilde loopen, had moeite dit vol te houden; men moest voort of men wilde of niet. Natuurlijk gaf dit heel wat aanleiding tot gelach, en de vroolijke stemmen van ouders en kinderen, weerklonken ver in den omtrek. Ook hoorden zij niet het zachte geritsel in het dichte kreupelhout, waardoor het paadje aan beide zijden was afgesloten; veel minder bemerkten zij, hoe een paar glinsterende oogen hen beglurden en een vrouwelijke gedaante zich zachtjes in gelijke richting voortbewoog.

»Wat is dat!« riep de heer Daniëls eensklaps uit, »het is of ik een klagende stem hoor als van iemand, die pijn heeft!« Meteen bleef hij stilstaan om te luisteren welk voor-

beeld zijn vrouw en Karel volgden; en toen het geluid zich duidelijker dan eerst, herhaalde, aarzelde hij niet langer, maar baande zich een weg door het kreupelhout in de richting, waar hij het vernomen had.

»Is daar iemand?» riep hij, behoedzaam voortlopende, terwijl Karel hem volgde, en zijn vrouw hen beiden door het dichte struikgewas trachtte na te oogen.

»Ja,« antwoordde een zwakke, klagende stem, »ik voel mij zoo ongesteld en zou graag wat water willen hebben!«

Vader en zoon ontdekten nu een man, die, met het hoofd tegen een boom aangeleund, op den grond lag. Hij was gekleed in een gescheurde, bruine jas, en een bemorste grijze broek, waaruit een paar kousen te voorachijn kwamen, waarvan moeielijk de kleur te noemen zou zijn geweest, en een paar lage schoenen, die hier en daar gelapt waren.

»Hoe kom je hier zoo te liggen?» vroeg de heer Daniëls, en zag hem met een half wantrouwenden, half medelijdenden blik aan.

»Ach, mijnheer,« zuchtte de man, »ik heb dit plekje uitgekozen om tegen de brandende zonnestralen beveiligd te wezen; ik was nog wel, toen ik van huis ging, weet u, maar onder weg ben ik opeens zoo naar geworden.«

»Weet je wat, Karel,« hernam de heer Daniëls, zich nu tot zijn zoon keerende, »je moest even naar die uitspanning loopen, waar wij daar straks geweest zijn; die is hier dicht bij; je weet ze toch nog wel te vinden?«

Karel knikte toestemmend.

»Welnu, ga daar dan wat frisch water halen, en dan zullen wij verder zien.«

»Vrouwetje,« sprak hij vervolgens, naar het laantje teruglopend, nadat Karel zich snel verwijderd had, »heb je niet wat eau de Cologne bij je?«

»Jawel,« antwoordde zij, en reikte hem het fleschje toe, dat hij aannam, een weinig van den inhoud op zijn zakdoek goot, en hiermee naar den patient liep, om er hem het hoofd mede te wasschen.

Nu voor 't eerst wierp juffrouw Daniëls weer een blik over het pad, waarop zij zoo plotseling was blijven stilstaan; en . . . »ik zie Marietje niet meer!« riep zij verschrikt uit, het kind zou hier kunnen verdwalen!«

Meteen liep zij met verhaaste schreden voort, tot zij bij een tweesprong kwam, waar zij aarzelend een oogenblik staan bleef. Zij wist niet welk pad te volgen, want zoomin op het eene als op het andere was er een spoor van het kind te ontdekken. Zij begon dus uit al haar macht te roepen, doch bekwam geen antwoord.

»Het is toch ook ondeugend, dat zij hier niet is blijven staan,« mompelde zij met een misnoegden blik in 't rond ziende. »Zij kon toch niet weten, welke van de twee wegen wij dachten in te slaan! Het beste zal nu maar wezen, dat Eduard en ik elk een verschillend pad opgaan om haar te zoeken.«

Tot dit besluit gekomen, snelde zij terug naar de plek, waar zij haar man had achter gelaten. In een paar woorden deelde zij hem het geval mede, en dit was genoeg voor hem om in allerijl met haar te gaan, na den vreemden man te hebben toegeroepen: »Ik moet even weg om mijn dochtertje op te zoeken; zoodra ik haar gevonden heb, kom ik terug.«

»Dan mag ik lijden, dat je wegblijft!« mompelde de toegesprokene, waarna hij zich oprichtte, behoedzaam rondkeek, opstond en in het dichte kreupelhout verdween. Kort daarna keerde Karel terug met een kruik helder water en was niet weinig verbaasd, dat hij zoomin zijn ouders als den zieken man ontdekte. En het is toch onmogelijk, dat ik een verkeerd pad ingeslagen zou zijn,« prevelde hij, nogmaals opmerkzaam rondziende; »neen, dat kan niet! Er waren maar twee zijpaden aan dezen kant van den Duivelsberg, en dat andere was lang zoo steil niet als dit; ik begrijp er niets van!«

Besluiteloos wat te doen, keerde hij eerst langzaam naar het begin van het laantje terug, liep het toen weer een eind af, bleef nog eens staan, keek weer eens rond, en meende

toen het geluid van stemmen te vernemen. Hij luisterde, en hoorde nu duidelijk, dat er »Marietje« geroepen werd. Haastig liep hij weer verder. Bij den tweesprong gekomen, zag hij daar, elk van een tegenovergestelde richting, zijn ouders aankomen.

»Heb je Marietje niet gezien?« riep zijn moeder hem al uit de verte toe, terwijl groote angst op haar gelaat te lezen stond.

»Marietje?« sprak hij verbaasd, »neen, moe, zij was immers vooruitgelopen, het pad verder af?«

»Ja, en nu kunnen wij haar nergens vinden; zij moet het kreupelhout ingegaan zijn, want dit zijpaadje voert terug op den weg dien wij eerst gevolgd zijn.«

»Maar zij kan de zijpaadjes voorbij en verder doorge-loopen zijn.«

»Dat is ook mogelijk; — ach, ach, hadden wij haar toch maar vlak bij ons gehouden!«

»Het is alles gekomen door ons oponthoud met dien man,« zei haar echtgenoot, die nu ook genaderd was, en wiens gansche voorkomen groote verslagenheid te kennen gaf; »heb je hem water gebracht, Karel?«

»Neen, vader, ik kon dien man ook nergens meer vinden; daarom vreesde ik al, een anderen weg te zijn ingeslagen, hoewel het mij haast onmogelijk voorkwam.

»Och kom, je zult niet goed gezien hebben; geef mij die kruik met water, dan zal ik hem even laten drinken, en daarna dieper in het kreupelhout doordringen om Marietje te zoeken; misschien heeft zij zich voor de grapeens willen verstoppen en is daardoor te ver van den weg afgedwaald, om dien te kunnen terugvinden; zij is zoo onnadenkend, de kleine wildzang! Intusschen moest jij aan den tegenovergestelden kant het kreupelhout ingaan, terwijl moeder op den weg blijft loopen, om op te letten of het kind daar soms te voorschijn komt; mij dunkt, op die manier moeten wij haar vinden.«

»'t Is te hopen,« zuchtte juffrouw Daniëls, »maar wij

kennen hier geen van allen den weg, en wie weet hoeveel slecht volk hier ronddooft!«

»Och kom,« sprak haar man geruststellend, »je moet je niet altoos dadelijk het ergste voorstellen! Je zult eens zien hoe gauw wij haar gevonden hebben, en dan houden wij haar heel dicht bij ons.«

Na dit gezegd te hebben, verwijderde hij zich snel, terwijl Karel, wien nu niet minder dan zijn ouders, de onrust op 't gelaat te lezen stond, in tegenovergestelde richting verdween en weldra de lucht deed weergalmen van zijn geroep. Intusschen was de zon ondergegaan, en begon het tusschen het geboomte al tamelijk duister te worden, zoodat vader en zoon weldra hunne nasporingen moesten opgeven. Op het laantje teruggekeerd, waar juffrouw Daniëls hen in angstige spanning verbeidde, beraadslaagden zij te zamen, wat hen nu verder te doen stond. »Onverwijd de politie er mede in kennis stellen,« was de voorslag der radelooze moeder: »ik denk stellig, dat die zoogenaamde zieke er mee in verband staat, want het is toch maar vreemd, dat hij nu opeens verdwenen is.«

»Och, vrouw, en het kind was al weg, toen hij daar nog lag!«

»Nu, en ik denk, dat zijn ziek zijn een list was om ons op te houden; wie weet of hij niet in betrekking staat tot de vrouw aan wie je daar straks een kwartje gegeven hebt! haar vertrouw ik evenmin. Het pad, dat zij insloeg, voert zeker ook naar dit dal, en het zou volstrekt niet onmogelijk wezen, dat zij het kind had meegelokt.«

»'t Is mogelijk, maar ik geloof er niets van. Evenwel, wij zullen haar signalement zoo nauwkeurig mogelijk opgeven, zoowel als dat van dien man; want dat de politie er mee in kennis gesteld moet worden is ook mijn gedachte; ik voor mij denk, dat het kind verdwaald en daarna door den een of ander meegenomen is om het naar het politiebureau te brengen. Doch hoe nu te handelen? Over een paar minuten is het volslagen duister; het zal dus moeilijk wezen Beek

te vinden; en voort te gaan naar de Kleefsche Baan, dat zou ons weinig helpen.

Daar zal toch wel een hotel wezen, vader, zei Karel, »waar wij een rijtuig kunnen huren om naar Nijmegen te gaan. Als moeder en ik nu eens dien kant uitgingen en u ging den weg op naar Beek dan hebben wij twee kansen tegelijk om haar te vinden; zou dat niet goed zijn?»

Mogelijk wel; maar weet je wat ik dan doen zal? Ik loop eerst even bij die uitspanning aan, en vraag of er iemand, natuurlijk tegen betaling, met mij mee zou kunnen gaan; dan moet ik wel een eindje omloopen, maar bereik zodoende toch waarschijnlijk spoediger mijn doel, dan wanneer ik alléén moet gaan loopen zoeken.

Dit meenden de anderen ook, en zoo gebeurde het dus.

Thans echter willen wij eens gaan zien, wat er met Marietje was voorgevallen.

IV.

WAT ER MET MARIETJE GEBEURDE.

Marietje had er niets van bemerkt, dat haar ouders waren blijven stilstaan. Zij was doorgelopen tot aan het zijlaantje, waarvan in het vorige hoofdstuk reeds sprake is geweest; daar wilde zij de anderen, die zij, door een kromming van den weg, niet zien kon, afwachten. Nauwelijks echter stond hij daar, of er trad, een paar passen achter haar, behoedzaam een vrouw uit het struikgewas te voorschijn; en eer zij er aan denken kon weg te loopen, had de onbekende haar stevig vastgegrepen, en haar de schort, die zij voor had, in den mond geduwd. Daarna pakte zij het kind dat heel tener en zoo licht als een veertje was, op, en liep er mee weg, het kreupelhout in. Al voort, voort ging het, tien minuten lang; en toen de ouders van het kind elk een

verschillend pad insloegen om hun dochtertje te zoeken, was zij er reeds zoo ver mee verwijderd, dat het geluid hunner stem haar niet eens bereikte. Nu stond zij een oogenblik stil om adem te scheppen, trok Marietje de schort uit den mond, zette haar op den grond neer, en haar stevig bij de hand vasthoudend, sprak zij dreigend: »pas op, dat je niet schreeuwt, hoor! Als je maar eventjes je mond opendoet, dan maak ik je dood!»

Na dit gezegd te hebben trok zij het kind mee, en liep weer haastig voort tot zij een open plek bereikt had, geheel omgeven door struikgewas. Hier stond zij opnieuw stil. Een oogenblik later werd er in de nabijheid een zacht gefluit vernomen, waarop de vrouw in de handen klapte, en er vervolgens een man te voorschijn trad, wiens verschijning haar niet onaangenaam scheen te zijn.

»Zoo, zoo,« sprak hij, zich de handen wrijvende, »is het zaakje gelukt?»

»Ja« was het antwoord, »maar nu moeten wij ook voortmaken, anders loopt het nog mis.«

»Wel, begin dan maar met het pak open te maken en haar die andere plunje aan te trekken. Het is wel bijna donker, maar de politie ziet scherp, en natuurlijk zullen zij precies opgeven, hoe het kind gekleed is.«

»Best, maar dan moet jij haar zoolang vasthouden, anders kon zij ons wel ontsnappen.«

»Geen nood, ik zou haar gauw genoeg achterhaald hebben. Evenwel, om alle moeite te voorkomen, zal ik het wel doen.«

Van dit gesprek had Marietje geen woord verstaan, daar het in 't Duitsch werd gevoerd. Intusschen had zij den haveloozen man, in wien wij denzelfden persoon herkennen, die een kwartiertje te voren het medelijden had weten op te wekken van den heer Daniëls en zijn zoon, angstig aangestaard; en toen hij nu op haar toetrad, om haar van zijn vrouw over te nemen, kon zij niet nalaten een luiden gil te geven, want zij dacht niet anders of hij was gekomen om haar dood te maken.

»Ben je vergeten wat ik je gezegd heb!« snauwde de vrouw haar toe; »pas op hoor! laat ik geen enkel geluid meer van je hooren!«

Nu echter barstte het arme kind los in een zenuwachtig snikken, en geen bedreigingen waren in staat haar te doen bedaren.

»We moeten het anders aanleggen,« zei de man weer in 't Duitsch, al dat gehuil maakt het ons lastig. »En zich tot het kind keerend, sprak hij in haar eigen taal op geruststellenden toon: »Wees maar niet bang, kleine meid, wij zullen je geen kwaad doen. Als je heel zoet bent dan brengen wij je weer bij je moeder terug.«

Hoopvol keek Marietje hem aan. Zou hij het meenen? Zij was er niet zeker van, maar vond het nu toch maar beter zich zoo stil mogelijk te houden; doch het gelukte haar niet, het snikken geheel en al na te laten.

Intusschen had de vrouw haar de bovenkleertjes uitgetrokken, en kreeg zij in plaats van het mooie mouselinen jurkje met kant afgezet, een grove wollen jurk aan, die haar tot op de voeten afhing; terwijl de hagelwitte kousjes en nette knooplaarsjes verwisseld werden voor een paar zwarte sokken en versleten laarzen, die haar veel te groot waren. Ook het lieve hoedje met rose lint werd haar afgenomen, en daarvoor kreeg zij niets anders terug dan een zwart doekje dat haar om het hoofd werd geknoopt. Haar eigen kleeren werden nu in elkaar gerold en in het pak gedaan, waarin ook nog een bundeltje zwart goed zich bevond. Op dit oogenblik werd het geroep van »Marietje« in den omtrek vernomen; doch tegelijkertijd drukte de man haar zijn groote hand stevig tegen den mond, en haar met de andere van den grond tillend, snelde hij met haar weg in tegenovergestelde richting, gevolgd door de vrouw.

Een paar minuten later verscheen de heer Daniëls op de plek, en even stilstaande bekeek hij opmerkzaam den afdruk der voetstappen in het zand. Was er niet die van een kindervoetje bij? Doch, wat zou dat! Er konden immers

zoo velerlei kinderen aan die plaats geweest zijn! Toch herhaalde hij luider dan te voren zijn geroep, en drong meteen weer door in het kreupelhout, en wel juist in de richting, die de onbekenden met het kind gevolgd waren. Evenwel, al ware het uitzicht geheel onbelemmerd geweest, zoodat hij hen duidelijk voor zich uit had kunnen zien gaan, dan nog zou het voor hem vergeefsche moeite zijn geweest, zoo hij beproefd had hen in te halen, want door een gebrek aan zijn rechtervoet kon hij niet dan met moeite en langzaam vooruit komen. Bovendien waren de vluchtenden goed met den omtrek bekend, wat zeker ook in hun voordeel was; en weldra begunstigd door de duisternis, verlieten zij het kreupelgewas, om op de Kleefsche Baan zwiingend hun tocht voort te zetten met Marietje tusschen hen in loopend.

Een zacht gesnik zoo nu en dan van het arme kind, dat, doodelijk vermoeid en door slaap overmand, bijna niet meer voort kon, was het eenige geluid, dat vernomen werd, tot er eindelijk een boerenkar kwam aanrijden en een forsche stem hen toeriep: »Hola, wil je een eind meerijden? Die kleine zal wel moe wezen.«

»Alsjeblieft,« zei de man, die geen enkel voorwendsel wist te bedenken om dit vriendelijk aanbod af te slaan; en de vrouw voortduwende, liet hij haar achter den boer plaats nemen, terwijl hijzelf na haar het kind te hebben overgereikt, naast hem ging zitten. Nu duurde het nog maar enkele minuten en Marietje lag, met het hoofd tegen de vrouw aangeleund, van wier tegenwoordigheid zij zich nauwelijks meer bewust was, zelfs eerdad haar oogjes zich sloten, in diepen slaap gedompeld. En toen zij den volgenden morgen eerst wakker werd, kwam haar al het gebeurde voor als een lange, benauwde droom. Neen, dat kon immers niet waar wezen, dat een booze vrouw haar had meegenomen! »Moe, waar bent u?« riep zij overluid, en wreef zich nog eens de oogen uit.

»Zacht wat, klein nest!« klonk een ruwe stem in hare

nabijheid; en in plaats van hare moeder, zag zij daar nu werkelijk de vrouw van wie zij meende gedroomd te hebben. En nu eerst bemerkte zij ook, dat zij niet in een helder bedje lag, zooals anders, maar op den kalen grond, terwijl haar hoofd rustte op een bundeltje kleeren. Ook ontdekte zij tot haar schrik in een anderen hoek van het vuile, bedompte vertrek, den man, die haar den vorigen dag zooveel vrees had ingeboezemd. Blijkbaar lag hij te slapen. Nu twijfelde zij er niet meer aan, of het was alles werkelijkheid in plaats een droom geweest.

Op dit oogenblik werd er aan de deur geklopt, en vertoonde zich het gelaat van een kleine, zwaarlijvige vrouw met hoogroode kleur.

Snel wierp zij een blik in 't rond, liet haar oog even rusten op Marietje en zich toen tot de vrouw keerende, sprak zij: »Hoor eens vrouw Bardorf, ik zou wel eens willen weten, noe je opeens aan dat kind gekomen zijt. Je begrijpt, dat ik liefst zoo min mogelijk met de politie te doen wil hebben. Mijn man had je dat eigenlijk gisteren avond al moeten vragen, maar hij is nooit voorzichtig.«

Wel, zei de aangesprokene, zonder zich door haar onderzoekenden blik eenigszins in de war te laten brengen, »de zaak is heel eenvoudig en de politie heeft er volstrekt niet mee te maken. Het is een kind van mijn zuster, die verleden week gestorven is. Uit medelijden heb ik het schepseltje meegenomen, maar eigenlijk weet ik niet, wat ik mij op den hals gehaald heb, want het is moeielijk genoeg, aan den kost te komen, dus op den duur zal het toch niet gaan, haar ook nog den mond open te houden. Mocht de politie haar dus ergens onder dak willen brengen, dan zal ik het niet verhinderen.«

»En haar vader, is die ook dood?«

»Haar eigen vader wel, maar zij heeft een stiefvader, en die was blij van haar af te wezen.«

De dikke vrouw wierp nu een medelijdenden blik op Marietje.

»Wel, kleine,« sprak zij, op haar toetredend, »ben je blij, dat tante je meeegenomen heeft?«

Verbaasd keek het kind haar aan; zij verstond geen woord van hetgeen de vrouw zeide, want deze sprak Duitsch tot haar, zoowel als tot vrouw Bardorf. De waardin herhaalde nu haar vraag, waarop Marietje schuchter zeide: »Ik versta u niet, juffrouw.«

»Wat is dat nu!« riep de waardin uit, »het kind spreekt Hollandsch!«

»Wel, dat spreekt vanzelf!« zei vrouw Bardorf; »mijn zuster was een Hollandsche, zoo goed als ik, al spreek ik nu het Duitsch, alsof ik hier geboren was. En zij is zoowel de eerste als de tweede maal met een Hollandschen man getrouwd geweest. Dat het kind geen Duitsch spreekt is dus heel natuurlijk!«

De waardin wist niets hiertegen in te brengen. Toch scheen zij de zaak nog niet recht te vertrouwen, doch zij vroeg niets meer, en de kleine vriendelijk toeknikkend verliet zij het vertrek.

Terstond daarop rees de man, die zich, gedurende het gesprek, slapende had gehouden, overeind, en de vrouw aanzierende, sprak hij op gedempten toon: »Dat wijf is in staat de politie op ons af te sturen, al zegt zij, dat zij niet met de politie te maken wil hebben. Mij dunkt wij moesten dien kermisreiziger maar gaan opzoeken; dat zal beter wezen dan hem hier af te wachten.«

»Alles goed, doch waar hem te vinden?«

»Hij zei, toen ik hem eergisteren sprak, dat de troep naar Keulen vertrok om daar gedurende drie dagen voorstellingen te geven; en natuurlijk komen zij 's avonds in de herberg, waar wij hen al meer hebben aangetroffen.«

»Je wilt dus naar Keulen reizen?«

»Ja; het is beter het spoorgeld dan het heele voordeeltje kwijt te wezen.«

Vrouw Bardorf was het hierin met hem eens, en een uur later begaven beiden zich met het kind op weg.

Dienzelfden avond vinden wij hen terug in een slecht befaamde herberg in Keulen, en wel in een afzonderlijk vertrekje. Daar werden Marietje haar eigen kleertjes weer aangetrokken, nadat haar het gezicht gewasschen en het haar netjes gekamd was, zoodat zij er nu weer heel wat aantrekkelijker uitzag.

»Het is bepaald een mooi kind,« fluisterde vrouw Bardorf haar reisgenoot in 't oor; »ik wed, dat hij niets op de gevraagde som zal afdingen.«

Even daarna werd behoedzaam de deur geopend en een man van rijzige gestalte en geen ongunstig voorkomen trad binnen.

»Is zij *dat*?« vroeg hij, met zichtbare ingenomenheid naar Marietje ziende.

»Ja, dat is zij; een prachtig kind, niet waar?«

»Een Jodinnetje, naar het schijnt,« antwoordde hij ontwijkend; »maar dat doet er niet toe.«

Daarop haalde hij een portefeuille uit zijn borstzak te voorschijn, nam er een banknoot uit, wierp die achteloos op de kleine tafel neer en zei: »Zoo was de afspraak, niet waar?«

Toen keerde hij zich tot Marietje en sprak niet onvriendelijk: »Kom kleine, ga je met mij mee? Als je gehoorzaam bent, dan zal je een goed leventje bij mij hebben.«

Angstig keek het kind van den een naar den ander.

»Zij is toch niet doof?« vroeg nu de laatst binnengekomene, terwijl hij het voorhoofd fronsde.

»Welneen,« haastte vrouw Bardorf zich te zeggen, »maar zij verstaat geen Duitsch; dat heb ik u immers gezegd?«

»O, ja, dat was ik vergeten.«

Nu trad hij nader, nam het kind bij de hand en voerde het zonder verder iets te zeggen, met zich mede.

**BALSEM IN DE WONDE EN EEN NIEUW
VERDRIET.**

Drie jaren waren er verlopen sedert het hierboven vermeldde. Al de nesporingen van de politie waren vruchteloos gebleven; en wat menschelijke hulp betrof, hadden de heer Daniëls en zijn echtgenoot alle hoop opgegeven. Doch zij hoopten, ja, geloofden, dat Hij wiens oogen de gansche aarde doorloopen, en voor Wiens aangezicht niets en niemand verborgen is, hun het kind nog teruggeven zou. Zoolang echter hun vurige bede, om hun jongste lieveling weer aan 't hart te mogen drukken, nog geen verhooring gevonden had, was het, alsof een donkere wolk voortdurend de zon van hun aardsch geluk verduisterde. De gulle vroolijkheid van vroegere dagen werd niet meer bij hen gevonden, en geen schertsend woord werd er meer vernomen. Het eertijds zoo opgeruimd gelaat van den heer Daniëls stond nu altoos ernstig, ja, bijna somber, en zijn oog, vroeger zoo vol levenslust, was dof geworden.

Nimmer, nacht noch dag, was zijn kleine lieveling hem uit de gedachten, en zuchtend sprak hij eens tot iemand, die hem troosten wilde: »Ach, wist ik maar, dat mijn kind bij den Heer was! Dan zou ik getroost kunnen wezen, hoezeer het gemis mij hard zou vallen. Maar die vreeselijke onzekerheid! Altoos te moeten denken, dat zij opgroeit te midden van allerlei slecht volk; dat haar niets geleerd wordt dan hetgeen slechts dienen kan om lichaam en ziel te verwoesten, behalve nog, dat het lieve kind misschien geslagen en mishandeld wordt door boosaardige, ongevoelige menschen. O, dat is een marteling! Een slag, zóó vreeselijk . . . ik *kan* die niet met stille onderwerping dragen!«

»Maar de Heer, aan Wien wij haar dagelijks opdragen, zal immers over haar waken,« zoo liet nu de zachte stem

van zijn vrouw, die zeker niet minder bedroefd, maar meer onderworpen was, zich hooren; »Hij zal haar bewaren, en, wie weet, haar nog tot een zegen stellen voor anderen. Laten wij toch den Heer niets ongerijmds toeschrijven, lieve man, en Hem niet bedroeven door een wantrouwend: waarom? Ik ben zeker dat wij eenmaal, zelfs voor deze zware beproeving, Hem zullen danken.«

»Ik ben blij, dat je er zoo over denken kunt, vrouw,« hernam haar echtgenoot, op bijna bitteren toon, als wilde hij haar die stille berusting verwijten en die toeschrijven aan een zekere ongevoeligheid; »ik ben blij, dat jij zoo wezen kunt; maar ik *kan* er niet rustig onder zijn.«

»En toch,« sprak nu de vriend, die er bij tegenwoordig was, »toch zal de les, die de Heer u te leeren heeft, eerst geleerd moeten worden, eerdad Hij u teruggeven kan, wat Hij u ontnomen heeft. Job moest leeren zichzelf te verfoeien, en toen hij dit van harte gedaan had, schonk de Heer hem alles dubbel weder.«

Verschrikt keek de heer Daniëls den spreker aan. Dat woord trof hem als een pijl in 't hart. Zou het niet mogelijk wezen, dat hijzelf oorzaak was, waarom zijn gebed nog geen verhooring had gevonden? »Er staat geschreven,« zoo ging de vriend voort. »Als Hij bedroeft heeft, zoo zal Hij zich ontfermen naar de grootheid zijner barmhartigheden; want Hij plaagt of bedroeft des menschen kinderen niet van harte. (Klaagl. III : 32, 33.) Geloofst gij dat woord?«

De heer Daniëls boog het hoofd en zuchtte; maar van dit oogenblik af, smeekte hij den Heer, hem te leeren stil zijn en vertrouwen.

Kort daarna ontmoette hij op zekeren dag op straat een jeugdig heer, die plotseling staan bleef, toen hij hem genaderd was en uitriep: »Neem mij niet kwalijk, mijnheer.... mag ik vragen.... Zijt u eenige jaren geleden niet in Nijmegen geweest?«

»Jawel,« antwoordde hij, »ik ben daar geweest tot mijn spijt.«

»Tot uw spijt? En ik heb er God zoo vurig voor gedankt!«

Verbaasd keek de heer Daniëls hem aan.

»Herinnert ge u nog den jongeling,« ging de onbekende voort, »op de Belvédère, die eerst zoo beleedigend over u sprak, en daarna spotte met uw ernstige vermaningen?»

»Jazeker; ik heb nog menigmaal aan hem gedacht.«

»Welnu, die persoon ben ik; en door Gods genade mag ik nu ook zeggen, een christen te zijn door geboorte; mijne vele zonden zijn uitgewischt door het bloed van Christus.«

Bij deze mededeeling verhelderde voor 't eerst in al dien tijd een blijde glimlach 't gelaat van den heer Daniëls, en zijn jeugdigen broeder in Christus de hand drukkend, sprak hij met tranen in de oogen: »Geprezen zij God, die Zijn Woord in Uw hart ingang heeft doen vinden! En wat is het middel geweest tot uwe bekeering?»

»Enkele woorden van u, die niet tot mij gericht, maar toch zeker voor mij bestemd waren: »Daarom is het geschied gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, alzoo riepen zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de Heere der heirscharen.« Ik kon die woorden niet vergeten en nacht noch dag lieten ze mij met rust, tot ik eindelijk als een verloren zondaar de toevlucht nam tot den Heere Jezus en bij Hem vrede vond.«

»Dit te hooren is inderdaad balsem op de wonde, die mij geslagen is,« hernam de heer Daniëls, terwijl hij peinzend voor zich keek.

»De wonde, die u geslagen is? Mag ik weten . . . Staat het in verband met dat uitstapje naar Nijmegen, en is het daarom tot uw spijt, dat u er geweest zijt?»

»Helaas, ja, mijn vriend.«

Daarop vertelde de heer Daniëls hem wat er met Marietje gebeurd was, althans voor zoover hij dit zelf wist; en al pratende voerde hij hem mee naar zijn woning, waar hij zijn vrouw begroette met de woorden: »Nu Saartje, je hebt zoo dikwijls gezegd: »Had ik er maar niet op aangedrongen naar Nijmegen te gaan,« en »hadden wij dat geld van grootmama Daniëls maar nooit gekregen, dan zouden wij

er niet heen zijn gegaan!« Maar zoomin het eerste als het laatste behoef je nu ooit meer te zeggen, want . . . En nu volgde de mededeeling, die hij even te voren vernomen had.

»Ja,« antwoordde juffrouw Daniëls bewogen, »dat is wel een zeer groote troost. Wel geloofden wij, dat de Heer alles zoo bestuurd had, maar wat mij betreft, ik kon niet anders dan voortdurend spijt hebben, dat ik er op aangedrongen had juist daar heen te gaan. Nu echter prijs ik den Heer, dat Hij mij die begeerte in 't hart gegeven heeft. En al is het, dat ik mijn kind er door heb moeten verliezen, voor korten tijd naar wij hopen, nu weet ik, dat God er zich van heeft willen bedienen om een ziel van het verderf te redden.«

Korten tijd daarna kreeg Karel een oproeping om voor zes weken naar Brabant te gaan. Hij had een jaar gediend als milicien en moest nu met een aantal anderen opkomen om te gaan kampeeren en oefeningen te houden.

»Als ons oudste kind nu ook maar niet een ongeluk overkomt,« zuchtte juffrouw Daniëls. »Hoe dikwijls gebeurt het niet, dat bij die manoeuvres de een of ander gewond wordt! En al is het dit niet, dan loopt hij toch groot gevaar ziek te worden, wanneer hij zoo maar op den grond moet slapen.«

»Maar toch in een tent,« troostte haar echtgenoot, »en hij gaat er juist heen in de warme zomermaanden, dus zoo heel erg behoeft ge u dat niet voor te stellen.«

»In een tent, ja, maar die natuurlijk heel slecht beschut is tegen den regen! En regenen doet het in de zomermaanden evengoed als in elk ander jaargetijde. Denk eens aan, dat hij een ganschen nacht moet liggen op een grond doorweekt van water, en bovendien met natte kleeven aan! En onze jongen kan zoo slecht tegen vocht. Hij heeft dadelijk hinder van koorts.«

Zoo zag de bezorgde moeder haar zoon dus met leede oogen vertrekken, weinig denkende welk een groote blijdschap van zijn heengaan het gevolg zou wezen.

»Al deze dingen zijn tegen mij,« sprak eenmaal de aarts- vader Jacob, toen hij ook zijn Benjamin moest afstaan; maar weldra werd het hem duidelijk, dat juist al deze dingen medewerkten ten goede, zoowel voor hem en zijne familie, alsook voor nog vele anderen; en iets dergelijks zou ook juffrouw Daniëls ondervinden, gelijk wij in een volgend hoofdstuk zien zullen.

 VI.

 DE KLEINE FRUITVERKOOPSTER.

Thans willen wij eens een bezoek gaan brengen aan het kamp in Noord-Brabant, waar Karel Daniëls nu sedert tien dagen verblijf gehouden had. Wij zien een aantal tenten, in lange rijen naast elkander geplaatst, zóó dat zij rechte straten vormen. Troepjes soldaten loopen daar heen en weder of staan met elkander te praten, want op dit oogenblik hebben zij geen dienst. Daar komt een klein meisje van omstreeks elf jaar aanstappen met een mandje vol fruit aan den arm, waarmede zij de mannen schroomvallig nadert.

»Zie eens wat een mooie kijkers dat deerntje heeft!« zegt een der soldaten, zijn makkers aanziende.

»En een lief gezichtje heeft zij ook,« zegt een ander.

»Prachtig haar heeft zij,« zoo liet een derde, barbier van beroep, zich hooren, »'k zou er de schaar wel eens in willen zetten.«

»Wat kosten die peren, meiske?« zoo klonk het haar nu tegen.

»Een cent per stuk,« antwoordde zij bedeesd, »en zes voor een stuiver.«

Op dit oogenblik trad Karel Daniëls uit zijn tent te voorschijn. »Sanderse,« riep hij den soldaat toe, die zoo juist

het woord had gericht tot de kleine fruitverkoopster, »wil je even mijn knoopen oppoetsen?«

»Jawel, korporaal,« was het antwoord, »ik zal dadelijk komen. Moet u ook niet een paar lekkere peren koopen?«

»Peren? Ja, dat was niet kwaad; ik heb wel iets ter verfrissching noodig onderweg met zoo'n warmte!«

Meteen trad Karel naderbij en wierp een begeerigen blik op den inhoud van het mandje. Daarop nam hij er in plaats van peren, een paar frissche roode appelen uit en vroeg naar den prijs ervan.

Doch in plaats te antwoorden staarde het meisje hem eensklaps in groote verbazing aan.

»Nu,« hernam hij, »wat kosten ze?«

Meteen echter wierp ook hij een onderzoekenden blik op het kind: Geleek zij niet sprekend op zijn verloren zusje? Als het eens . . . »Korporaal Daniëls,« zoo klonk het op dit oogenblik in zijne nabijheid, »Sergeant Poelstra laat u roepen.«

De aangesprokene aarzelde; daarop keerde hij zich snel weer tot het meisje, dat hem nog meer verbijsterd aanstaarde dan even te voren; en zich een weinig tot haar neerbuigende, fluisterde hij haar toe: »Loop den weg op naar Lage Zwaluwe, ik moet je wat vragen.« Daarna verwijderde hij zich.

»Wel, mooi deerntje, wat had die korporaal je te zeggen?« zoo deed nu een spottende stem zich hooren, en weldra zag het verschrikte kind zich door een tiental soldaten geheel omringd.

»Eerst opbiechten!« riep de een.

»Als je 't niet vertelt, dan nemen wij al de vruchten uit je mand, zonder er een van te betalen!« dreigde een ander.

»Als zij 't niet zeggen wil,« riep een derde, »dan gaan al haar mooie krullen er af! Hè, Nelis, lijkt je dat?« — Nelis was de naam van den barbier.

»Och, jelui moest dat arme kind niet zoo plagen!« antwoordde deze; »wat hebben wij er mee noodig, wat die korporaal haar te zeggen had! Misschien is hij een oude kennis van haar.«

Intusschen keek het meisje angstig naar alle zijden rond als een muis, die opgesloten zit en een uitweg zoekt. Tot haar geluk echter kwam er juist een officier dien kant uit, en den angstigen blik van het ingesloten kind opmerkende, bleef hij even stilstaan. »Wat beteekent dat, mannen?« vroeg hij op een toon, die duidelijk misnoegen te kennen gaf; »jelui wilt toch geen streken uithalen met een weerloos, klein meisje?«

Beschaamd weken nu sommigen ter zijde, van welke gelegenheid de kleine fruitverkoopster terstond gebruik maakte om zich een doortocht te banen, waarna zij zich haastte het kamp te verlaten.

»Naar Lage Zwaluwe,« prevelde zij, al voortloopende, »ik weet niet welken weg ik dan moet inslaan. Zag ik maar iemand aan wien ik het vragen kon! — Als hij het eens werkelijk was! Het kan haast niet anders. Hij was het sprekend, maar die soldatenkleeding stond hem zoo vreemd. En hij werd korporaal Daniëls genoemd, dat heb ik duidelijk gehoord. — O, ik hoop maar dat ik hem nog zien zal vanmiddag!«

Haar geduld werd echter wel op de proef gesteld, want reeds waren er drie volle uren verlopen en nog had zij niemand dan een paar boeren ontmoet, van wie zij echter vernomen had, dat zij zich op weg bevond naar Lage Zwaluwe. Voor de vierde maal reeds had zij zich bij den weg neergezet om wat uit te rusten, en juist was zij tot liet besluit gekomen voor ditmaal terug te keeren naar degenen, die haar uitgezonden hadden, daar zij het niet wagen durfde nog langer uit te blijven, toen daar haastig iemand kwam aanstappen, in wien zij weldra den korporaal herkende.

Verheugd sprong zij op, maar bleef toen aarzelend staan. Nog een oogenblik, daar stond hij voor haar.

»Ik had gedacht veel eerder op weg te kunnen gaan,« sprak hij, zich het zweet van het voorhoofd wisschend, maar ik heb oponthoud gekregen. »En nu, zeg mij eens, kleine, hoe is je naam?«

»Mijn eigenlijke naam is Marietje,« antwoordde zij, snel om zich heen ziende, als vreesde zij beluisterd te zullen worden; »Marietje Daniëls; ze hebben mij een anderen naam gegeven, en ze denken dat ik mijn eigen naam vergeten ben, maar ik heb hem goed onthouden.«

Terwijl zij zoo sprak en hem hoopvol aanzag, teekende zich groote ontroering op 't gelaat van den korporaal en voor een oogenblik had de vreugde hem sprakeloos gemaakt. Toen, haar plotseling omhoog heffend, zooals hij dat vroeger placht te doen, drukte hij haar een kus op 't voorhoofd en riep in vervoering uit: Marietje, mijn eigen lief zusje, ken je mij nog? Ik ben Karel! O, wat zullen vader en moeder blij wezen!»

»Karel, Karel, ben je het dan toch wezenlijk!» riep Marietje uit, beide armen om zijn hals slaande; »O, wat ben ik blij! En zal je mij nu weer thuis brengen? Zul je maken, dat die booze menschen mij niet weer kunnen krijgen?»

»Jazeker, zusjelief,« antwoordde hij, terwijl hij haar neerzette en met haar voortliep, zonder dat een van beiden een oogenblik dacht aan het mandje met fruit, dat zij op den grond naast zich had neergezet; »zeker, wees nu maar gerust, hoor, en vertel mij eens gauw wat er toch eigenlijk met je gebeurd is.«

Nu ging Marietje aan 't vertellen; eerst wat wij reeds weten, en daarna hoe zij allerlei gevaarlijke kunsten en ook paardrijden had moeten leeren; hoe eindelijk de directeur gestorven en daardoor de troep ontbonden was, waarna men haar aan een familie van orgeldraaiers had overgedaan. Deze menschen trokken van stad tot stad, en gebruikten haar nu eens om geld voor hen op te halen, dan weer zonden zij haar met negotie uit, zooals dit ook nu het geval was geweest. En ditmaal had zij uitdrukkelijk de opdracht gekregen om zich naar het kamp te begeven en zich daar op te houden, tot zij daar langs zouden komen met hun orgel. Waarschijnlijk waren zij haar dus al aan het zoeken.

Zoo pratende waren zij Lage Zwaluwe genaderd en bij Karel

was intusschen de vraag opgerezen, wat hij thans met zijn zusje aanvragen zou. Over enkele uren moest hij in het kamp teruggekeerd zijn, dus kon hij haar niet thuisbrengen; en toch wilde hij geen dag langer zijn ouders het genot doen missen, hun verloren kind weer in de armen te sluiten. »Weet je wat,« dacht hij eindelijk, »ik zal haar regelrecht naar het spoorwegstation brengen, een kaartje voor haar nemen tot Den Haag, en haar vervolgens aan de zorg van een der conducteurs aanbevelen. Maar eerst zal ik een telegram naar huis zenden, dan kunnen vader en moeder haar komen afhalen.«

Dit besluit bracht hij ten uitvoer, en anderhalf uur later bevond Marietje zich op weg naar den Haag.

VII.

TELEURGESTELD.

»Hé, man, een telegram!« sprak juffrouw Daniëls, terwijl zij half verschrikt de huiskamer weer binnentrad, die zij even te voren verlaten had om de huisdeur te gaan open doen. »Er zal toch geen ongeluk gebeurd zijn met Karel!«

Meteen had zij het papier opengescheurd en den naam »Karel« gelezen, terwijl haar man haastig was opgestaan, en over haar schouder leunende, het volgende las: »Marietje gevonden. Afhalen station Holl. Spoor, 9,6. Brief volgt.«

»Vrouw,« riep hij uit, »zeg jij eens wat er staat; ik vertrouw mijn oogen niet!«

Te zamen lazen zij nu nogmaals, en beiden overluid, wat daar geschreven stond. Daarop keken zij tegelijk naar de klok. »Precies negen uur! In 't volgende oogenblik hadden zij hoed en mantel gegrepen en snelden de trap af.

»Wij komen te laat,« sprak de heer Daniëls, hijgend naar adem, terwijl hij te vergeefs beproefde zijn vrouw bij te

houden: ik *kan* niet harder loopen. Ga jij maar vast vooruit; als ik een tram zie, zal ik er instappen, en doe jij dat ook.*

»Goed,* was het antwoord, en voort draafde juffrouw Daniëls, zonder zich een oogenblik tijd te gunnen om adem te scheppen. Daar hoorde zij de spoorfluit reeds; doch zij stelde zich gerust met de gedachte, dat Marietje, indien zij werkelijk met den trein aankwam, toch zeker wel aan het station zou blijven wachten, tot haar ouders kwamen. Dit zou Karel haar toch ook wel gezegd hebben. Nog vijf minuten, daar stond zij op het perron; juist stoomde de trein weer verder; maar hoe zij ook rondkeek, nergens kon zij een klein meisje ontdekken, dat ook maar eenigszins op haar Marietje geleek, en het duurde niet lang of zij stond daar gansch alleen.

»Misschien zal zij met een volgenden trein komen,* zoo troostte zij zich. En zich daarop tot een beambte keerende, die juist kwam aanloopen, vroeg zij: »Zoudt u mij ook kunnen zeggen of er vanavond nog een trein uit Brabant hier aankomt?»

»Welke richting?» was de wedervraag.

»Lage Zwaluwe.*

»Ja, om 11,18.*

»Dank u,* sprak zij en haastte zich toen naar haar echtgenoot, dien zij juist zag aankomen. Nu overlegden zij een oogenblik wat hun te doen stond, en kwamen weldra tot het besluit, dat het beste zou wezen, daar te blijven wachten, dan behoefden zij niet weer zoo ver heen en weer te loopen. En bovendien, zij waren nu volstrekt niet in een stemming om stil in huis te gaan zitten; het onrustige, gejaagde, dat het aankomen en vertrekken van treinen met zich bracht, kwam in die omstandigheid beter met hunne neiging overeen. Dus wachtten zij, ruim twee uur; en zeker in hun gansche leven, scheen de tijd hen nog nooit zoo langzaam te zijn voortgekropen.

Eindelijk daar kwam de lang verwachte trein aan! Beiden

sprongen op, toen zij het fluiten hoorden. Het was hun laatste hoop. Angstige spanning, hoopvolle verwachting, grootte gejaagdheid teekende zich op beider gelaat. De trein hield stil; de portieren werden geopend; menschen van allerlei rang en stand, grootte en ouderdom stroomden uit de wagons en werden met uitroepen van vreugde door bloedverwanten, vrienden of kennissen begroet; maar de heer Daniëls en zijn echtgenoot keken tevergeefs uit naar hun lieveling. Daar stonden zij, elk aan een tegenovergestelden kant van den uitgang, en tuurden, tuurden tot er geen mensch of kind meer op het perron achtergebleven was; alles tevergeefs!

»Zou iemand de laaghartigheid gehad kunnen hebben ons zóó schandelijk te misleiden!« riep nu de vreeselijk teleurgestelde vader uit op een toon, die duidelijk zijn heftige gemoedsbeweging te kennen gaf; »maar dat is toch haast niet denkbaar!«

De diepbedroefde moeder echter was niet in staat een enkel woord te uiten; slechts liet zij hare tranen den vrijen loop.

»In het telegram stond: »brief volgt,« hernam haar echtgenoot na eenig stilzwijgen; »als het dus werkelijk van Karel geweest is, dan zal ons morgen zeker alles opgehelderd worden. Met deze laatste hoop, begaven zij zich eindelijk langzaam weer naar huis.

Intusschen willen wij eens gaan zien wat eigenlijk de oorzaak was van deze teleurstelling. Zooals wij weten was Marietje werkelijk in den trein geplaatst, die haar naar den Haag zou overbrengen. Het laat zich echter gemakkelijk begrijpen dat het kind, na den ganschen middag bij warm Augustusweder te hebben geloopt, weldra in slaap viel, toen zij rustig in een hoekje van den wagon was gezeten, te meer daar zij dien morgen al zeer vroeg op geweest was. Ook werd zij eindelijk geheel alleen gelaten, daar al degenen, die met haar in dezelfde afdeeling zaten, de een na den ander aan verschillende stations uitstapten. Zoo bereikte zij den Haag, en was toen zoo vast in slaap, dat zij er niets

van bemerkte; terwijl de conducteur aan wiens zorg zij was aanbevolen, onderweg wegens ongesteldheid door een ander vervangen was. De portieren werden weer gesloten, nadat ook in dien wagon haastig een drietal personen had plaats genomen, en voort ging het weer tot Leiden. Daar hield de trein even stil; weer stapten er eenige menschen in; en daar een van hen haar bij ongeluk aanstootte, werd zij verschrikt wakker.

»Allen naar Haarlem of Amsterdam?« zoo liet de stem van den conducteur zich hooren, en eer Marietje zich nog bezinnen kon, waar zij zich eigenlijk bevond werd het portier gesloten en zette de trein zich in beweging.

»Zijn wij al dicht bij den Haag?« waagde zij het eindelijk aan een tegenover haar zittenden boer te vragen.

»Dicht bij den Haag! Wel, kind, we zijn Leiden al voorbij. Moet je naar den Haag? Dan ga je precies den verkeerden kant uit, hoor!«

»Maar dan moet ik er uit!« hernam zij angstig, meteen opstaande om zich naar het portier te begeben.

»Hola,« zei de boer, »dat gaat zoo maar niet! Je moet nu eerst mee tot Haarlem, en dan zul je met een anderen trein terug moeten.«

»Tot Haarlem,« herhaalde Marietje half overluid, »daar woont mijn grootma.«

»Grootma,« sprak met zichtbare minachting, een fraai uitgedoste juffrouw, tot degene, die naast haar zat, »ze ziet er wezenlijk zoo voornaam niet uit om ma te moeten zeggen! 't lijkt wel een spullekind!«

»Ga je wel meer zoo geheel alleen op reis?« vroeg een jong meisje, dat haar nieuwsgierig aanstaarde.

»Neen,« antwoordde Marietje verlegen, ik ga anders nooit alléén.«

»Je wordt zeker afgehaald?«

Het kind knikte toestemmend.

»Maar in Haarlem toch zeker niet?« zoo mengde zich nu een ander in 't gesprek; »weet je daar den weg?«

»Ik denk het wel, mijnheer,« was het antwoord; »ik ben er vroeger dikwijls geweest.«

»Waar woont je grootmoeder?«

»Dicht bij het bosch in een mooi huis met een grooten tuin.«

»Zoo,« mompelde een boerin; »dan mocht zij haar kleinkind wel eens een nieuw pakje kleeven geven! 't Schaap ziet er al heel povertjes uit.«

Gedurende eenige oogenblikken bewaarden nu allen het stilzwijgen.

»Zie eens, kleine meid,« zoo wendde zich daarop een jeugdig heer, die nog niets gezegd had, tot Marietje, »wil je die wel van mij hebben?« Dit zeggende deed hij een taschje open, en haalde er een mooie gekleurde plaat uit te voorschijn, waaronder deze woorden stonden gedrukt: »De koperen slang in de woestijn.«

»O, als 't u blijft, mijnheer!« sprak Marietje opgetogen, want zij had altoos veel van prenten gehouden, maar er in de laatste jaren nooit een in bezit gehad.

»Heb je de geschiedenis van die koperen slang wel eens gehoord, kleine?« hernam de vriendelijke gever.

»Ja, mijnheer, heel vroeger wel; ik geloof, dat ik er nog wel iets van weet.«

»Nu, laat eens hooren.«

Marietje dacht even na, en begon toen: »De Joden hadden kwaad gedaan, daarom zond God vergiftige slangen om hen te bijten. Vele menschen stierven daardoor, maar Jozef . . .«

»Mozes wil je zeggen, niet waar?«

»O ja, Mozes riep tot den Heer, en toen moest hij een groote slang maken van koper, en . . . en.«

»En die slang moest op een stang geplaatst worden, zóó dat al de Israëlieten hem zien konden. En wat gebeurde er met ieder, die het oog wendde naar die koperen slang?«

»Die werd genezen.«

»Juist. En weet je wel, wat wij uit die geschiedenis hebben te leeren?«

»Neen, mijnheer.«

»Nu, dan zal ik je dat eens vertellen.« En meteen wierp de spreker een vluchtigen blik op de andere reizigers, als om te zien of zij aandacht schonken aan hetgeen hij met het kind besprak. Hierbij ontging het hem niet, dat op sommiger gelaat iets spotachtigs te lezen stond, terwijl anderen onverschillig voor zich keken, of de cogen dicht deden als om te gaan slapen. Zonder zich hieraan echter te storen, en met opzet luid sprekende, begon hij: »Die koperen slang werd op een stang geplaatst, niet waar? En evenals Mozes die slang verhoogde, zoo moest ook de Zoon des menschen, dat is de Heere Jezus, verhoogd worden; Hij werd genageld aan een kruis. Nu was er voor de Israëlieten geen ander middel om genezen te worden dan door te zien op die koperen slang. Evenzoo zou er voor ons geen redding zijn van den eeuwigen dood als de Heere Jezus niet voor ons aan het kruis genageld was geworden; want wij zijn allen zondaren en moeten daarom sterven. Maar wanneer een Israëliet zag op die koperen slang, dan werd hij terstond genezen; hij was gered. Zoo ontvangt ieder, die in zijn angst en benauwdheid het oog slaat op den Heere Jezus, verhoogd aan 't kruis, het eeuwige leven. Hij zal niet verloren gaan in der eeuwigheid.«

»Daar zal dat kind veel van begrijpen,« zoo liet een der aanwezigen zich spottend hooren, toen hij even ophield.

»Daarin zoudt ge u zeer kunnen vergissen,« hernam de gever van het plaatje; »want de Heere Jezus heeft gezegd: »Vader, ik dank u, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze aan kinderkens geopenbaard.« Van harte wensch ik, dat allen, die zich hier bevinden, aan kleine kinderen gelijk mogen worden, opdat zij leeren mogen dit groote geheim van Gods genade te verstaan.«

Op dit oogenblik hield de trein stil; maar eer de reizigers uitstapten, had de spreker nog juist den tijd om een pakje teksten, dat hij inmiddels uit zijn taschje te voorschijn had

gehaald, open te maken, en er al de aanwezigen een van aan te bieden. Sommigen echter weigerden en haastten zich den wagen te verlaten; anderen namen het blaadje aan met een onverschillig schouderophalen, doch enkelen ook met belangstelling.

»Wil je mij beloven dien tekst uit het hoofd te leeren?« vroeg hij aan Marietje, terwijl hij haar hielp uitstappen.

»Ja, mijnheer,« antwoordde zij aarzelend, »maar misschien zal ik hem niet heel goed kunnen lezen, want ik ben het, geloof ik, een beetje vergeten.«

»Vergeten? Het lezen? Je gaat toch zeker nog op school? Maar wacht, laat mij eerst je kaartje eens zien.«

Marietje hield dit stevig in haar rechterhand geklemd, want Karel had haar zeer aanbevolen er goed zorg voor te dragen, en een zak had zij niet aan. »Hier is het, mijnheer,« sprak zij, en reikte het hem over.

»Juist,« prevelde hij, na er even een blik op geslagen te hebben, »het loopt maar tot den Haag. Dat is een gek geval.« Daarop haar hand vattend, hernam hij overluid: »Kom maar eens even met mij mee naar den stationschef; dan zullen wij hem vertellen wat de zaak is. Kijk, daar komt hij juist aan; het is die heer daar met die roode pet.«

Regelrecht liepen zij nu op den persoon met het roode hoofddekseel toe; en deze, na met het geval in kennis te zijn gesteld, trok een bedenkelijk gezicht.

»Vertel mij eens, kleine,« zoo wendde hij zich tot Marietje, »heb je die heele reis van Zwaluwe af alleen gemaakt?«

»Ja, mijnheer.«

»Hoe komt dat zoo? Kon er niemand met je meegaan?«

»Neen, mijnheer, mijn broer moest in het kamp blijven.«

»In het kamp? Is hij dan soldaat?«

»Ja, mijnheer.«

»Je bent hem toch geen bezoek gaan brengen zoo heel alleen?« hernam haar ondervrager, meer schertsend dan in ernst.

»Neen, mijnheer, maar ik zag hem en toen bracht hij mij naar den trein.«

»Zag je hem? Zoo maar bij toeval? En hoe kwam je dan te Lage Zwaluwe? Woont daar familie van je?«

»Neen, mijnheer, ik was er gekomen met de orgeldraaiers.«

»Orgeldraaiers! En waar zijn die nu?«

»Ik weet het niet, mijnheer.«

»En je zegt, dat je ouders in de Haag wonen?«

Marietje knikte toestemmend.

»En zijn dat ook orgeldraaiers?«

»Neen, mijnheer,« antwoordde zij, terwijl het bloed haar naar de wangen steeg, en met iets in haar toon, dat op verontwaardiging geleek.

»Nu, het is een rare geschiedenis, dat zeg ik! En juist bij den Haag ben je in slaap gevallen?« eindigde hij niet zonder een zweem van spotternij, want hij geloofde niet anders, of het kind stond hem een reeks van leugens op te dissen.

»Neen, mijnheer, ik geloof, dat ik al heel gauw in slaap ben gevallen; want ik was zoo moe en zoo warm.«

»Hm,« besliste de stationschef, »het beste zal wezen, dat ik er de politie mee in kennis stel. Of,« zoo wendde hij zich nu weer tot haar begeleider, »u moest de zorg voor haar op u willen nemen, en het ontbrekende reisgeld — enkele reis den Haag—Haarlem — willen bijbetalen.«

De aangesprokene aarzelde een oogenblik; ook hij vond het verhaal vrij zonderling, doch toen zijn oog den angstig smeehenden blik ontmoette, waarmee het kind tot hem opzag, was zijn besluit genomen: hij wilde haar naar haar grootmoeder brengen, zoo hij die vinden kon; en zoo niet, welnu, dan was het in elk geval nog tijds genoeg de politie er mee in kennis te stellen. Wie weet hoeveel angst hij het kind dat hem, waarom wist hijzelf niet, bijzonder aantrok, daardoor bespaarde. Hij betaalde dus het ontbrekende reisgeld, nam zijn kleine beschermeling weer bij de hand, en eenige oogenblikken later had hij het station met haar verlaten.

»Hoe heet je grootmoeder?« vroeg hij na een poosje stilzwijgens.

»Mevrouw Daniëls,« antwoordde het kind.

»Mevrouw Daniëls!« riep hij uit, eensklaps stilstaande;

»Daniëls, zeg je?«

»Ja, mijnheer,«

»En je ouders wonen in den Haag?«

»Ja, mijnheer, mijn vader en moeder wonen daar, en mijn broer als hij geen soldaat is.«

»Dat komt precies uit,« mompelde hij, weer voortlopend; »zij moet het wezen; maar hoe de zaak in elkaar zit begrijp ik nog niet goed. »Vertel mij eens beste meid,« hervatte hij met aandrang, »heb je in langen tijd je ouders niet gezien? En hoe was je bij die orgeldraaiersfamilie terecht gekomen? — Vertel mij eens alles wat er in den laatsten tijd met je gebeurd is.«

Aan dit verzoek wilde Marietje gaarne voldoen; en weldra leed het bij haar begeleider geen twijfel meer, of zij was werkelijk het kind, dat drie jaar te voren in Nijmegen zoo spoorloos was verdwenen.

Maar wie was hij dan eigenlijk?

Wel, niemand anders dan degene, die wij in genoemde stad op de Belvédère als »Jan« hebben hooren aanspreken door zijn metgezellen, en die daar met den heer Daniëls een gesprek had gehad, welks heerlijke gevolgen wij in een vorig hoofdstuk reeds hebben meegedeeld.

De heer v. d. Heyde, want zoo willen wij hem thans noemen, was buiten zichzelf van vreugde, toen hij tot de ontdekking kwam, wie zijn kleine beschermeling was; en hoe dankte hij den Heer, die het hem in 't hart gegeven had, haar onder zijne hoede te nemen!

Intusschen kregen zij reeds het bosch in 't gezicht, en nu kwam het er op aan het huis te vinden, waar haar grootmoeder woonde.

»O, dat is het!« riep Marietje opeens uit, terwijl zij met den vinger wees naar een groot, deftig huis, omgeven door een tuin; »ja, ik zie het duidelijk.«

Zoo deden zij dan het hek open, stapten het grintpad over,

Door vele tegenspoeden

dat naar de voordeur geleidde, en belden aan. Een knorrige, slaperige meid deed open.

»Dat is Trijntje niet, fluisterde het kind, zichtbaar teleurgesteld.

Woont hier mevrouw Daniëls? vroeg de heer v. d. Heyde.

»Wie zeg je? vroeg de meid, na een alles behalve welwillenden blik te hebben geworpen op het kind, dat al heel weinig geleet op een jongejuifvrouw, al scheen haar geleider wel een heer te wezen.

Mevrouw Daniëls, herhaalde deze.

«Neen, dan ben je hier niet terecht, was het korte antwoord.

Maar die dame moet hier toch gewoon hebben; misschien weet je mevrouw haar tegenwoordig adres wel.»

»Mijn mevrouw is al naar bed. Waarom kom je dan ook zoo laat in den avond, als je iemands adres weten wilt!»

Om de eenvoudige reden, dat ik niet vroeger komen kon. Goeden avond.

Met deze woorden keerde de heer v. d. Heyde zich van het onvriendelijke dienstmeisje af, en ging heen. »Wat nu gedaan?« zoo vroeg hij zichzelf af. Heel dicht bij was een politiebureau, dat wist hij, doch niets was thans verder uit zijn gedachten verwijderd, dan het kind daarheen te brengen. Neen, als hij de grootmoeder niet vinden kon, dan zou hij het meisje mee nemen naar de familie, waar hijzelf dien avond verwacht werd; en zeker zou men daar om zijnentwil ook wel een plaatsje willen inruimen voor het dochtertje van zijn vriend. Doch wat nu verder te doen om de oude dame uit te vinden? Ik zal er dien agent eens naar vragen, zoo besloot hij, na even besluiteloos te hebben rondgekeken. En inderdaad deze wist hem de verlangde inlichtingen te geven.

»Ongeveer een half jaar geleden is zij verhuisd,« zoo werd hem meegedeeld, en nu woont zij in de Parklaan. De naam staat op de deur. Ik meen dat het nommer 14 is.»

»Dank u wel, sprak hij verheugd terwijl hij met het kind

aan de hand terstond zijn weg in de aangewezen richting voortzette.

»Dat valt mee,« prevelde hij, »het is vlak bij het telegraaf-bureau, en daar moet ik toch in elk geval nog wezen, want ik wil haar ouders niet langer in onzekerheid laten. Zij moeten van avond nog een telegram hebben. Vind ik nu haar grootmoeder en kan zij daar vannacht blijven, dan kan ik hen dat meteen doen weten, en anders sein ik, dat zij zich onder mijn hoede bevindt.«

Eindelijk, na opnieuw, ruim een kwartier, te hebben geloopt, hadden zij het opgegeven adres bereikt, doch de bewoners van het huis schenen reeds ter rust te zijn gegaan, want er was nergens eenig licht te bespeuren. Dit belette den heer v. d. Heyde echter niet, aan te bellen. Even daarna werd er een raam opengeschoven.

»Bij wie moet u wezen?« werd hem van boven af toegeroepen.

»O, dat is Trijntje!« sprak Marietje verheugd.

»Bij mevrouw Daniëls,« was het antwoord van den heer v. d. Heyde.

»Mevrouw is al naar bed,« hernam de dienstbode.

»Ik moet haar toch noodzakelijk nog spreken; wil je zo goed wezen even beneden te komen, dan zal ik je zeggen, waarom ik de vrijheid durf nemen daarop aan te dringen.«

Het raam werd dichtgeschoven; en even daarna de straatdeur een weinig geopend: Zoo'n vreemde mijnheer op den laten avond, dat vertrouwde zij niet erg. Doch nu trad eensklaps Marietje naar voren. »O, Trijntje,« sprak zij, haar hoofdje door de kleine opening naar binnen stekend, »wil je asjeblieft grootna even gaan roepen?«

»Wat zullen we nu hebben!« riep de aangesprokene uit, terwijl zij haastig een paar stappen terug trad en meteen de deur wijd opentrok; »wat zullen we nu hebben! Is het kind dan weer terecht!«

Nu echter vertelde de heer v. d. Heyde haar in weinige woorden hoe hij met het meisje in aanraking was gekomen, en wat de reden was van zijn laat bezoek.

Dit was genoeg om Trijntje, zoo snel als zij op haar oude beenen kon voortkomen, naar de slaapkamer harer meesteres te doen loopen.

»Ga eerst mijnheer David even oproepen,« sprak mevrouw Daniëls, na het onsamenhangend verhaal harer dienstbode met een mengeling van verbazing en wantrouwen te hebben aangehoord, »die heele geschiedenis zou hij wel verzonnen kunnen hebben, wie weet met welke bedoeling. In elk geval wil ik liever, dat mijn zoon bij het onderhoud tegenwoordig is.«

»Nu, het verhaal mag verzonnen wezen,« mompelde Trijntje, terwijl zij ging doen, wat haar bevolen was, »maar het kind is terecht en dat is het voornaamste. Mijn oogen zouden mij nog kunnen bedriegen, maar in de klank van die lieve stem kan ik mij niet vergissen.«

Een paar minuten later bevond de heer v. d. Heyde zich met Marietje in een zijvertrek om daar de komst van mevrouw Daniëls af te wachten. Eerst echter trad haar zoon, een jongmensch van omstreeks dertig jaar, binnen. Met een onderzoekenden blik keek hij beurtelings den vreemdeling en het kleine meisje aan.

»Oom David,« prevelde Marietje, doch zonder naar hem toe te gaan om hem te begroeten. Vroeger reeds had zij een zekere vrees voor hem niet kunnen overwinnen, maar nu zij hem in zóó langen tijd niet gezien had, gevoelde zij zich als een vreemde tegenover hem, te meer daar niets in zijn voorkomen haar tot vertrouwelijkheid uitlokte. Wat hem betrof, hij had zijn kleine nicht wel mogen lijden, doch daar hij niet recht met kinderen wist om te gaan, had hij zich nooit veel met haar ingelaten. Ook stond haar beeld hem nog slechts zeer flauw voor den geest, want nooit meer dan éénmaal per jaar had hij haar gezien. Dit kwam doordat hij meestal van huis was, en hij nog nooit zelf een bezoek gebracht had bij zijn afvalligen broeder. Haar sprekende gelijkenis met dezen viel hem thans echter terstond in 't oog, en niettegenstaande haar armoedige kleeding en

vermagerd gezichtje, stond het bij hem oogenblikkelijk vast, dat hij werkelijk het dochttertje van zijn broeder Eduard voor zich had. Juist wilde hij iets tot haar zeggen, toen zijn moeder reeds binnentrad. Met een kreet van vreugde snelde Marietje op haar toe. »O, grootma,« riep zij uit, »ik ben zoo blij, dat ik u weer zie!«

Zonder een woord te zeggen drukte de oude dame haar kleindochtertje, het eenige, dat zij bezat, aan haar borst, overlaadde het met kussen, en wierp toen eerst een blik op haar havelooze kleeding. Terstond daarop keek zij den heer v. d. Heyde aan, beantwoordde zijn beleefden groet, en verzocht hem haar geregeld te willen vertellen, hoe hij met het kind in aanraking was gekomen. Aan dit verzoek werd terstond voldaan, en nadat Marietje vervolgens zelf het een en ander van haar wedervaren had verteld, werd er besloten, dat zij bij haar grootmoeder blijven zou, tot haar ouders, die door den heer v. d. Heyde per telegram met haar verblijf in kennis gesteld zouden worden, haar zouden komen afhalen.

»Als ik u ooit ergens mee van dienst mocht kunnen zijn, mijnheer,« zoo wendde mevrouw Daniëls zich thans tot Marietjes vriendelijken geleider, »dan zal mij dit een waar genoegen wezen.»

»Dank u, mevrouw,« was zijn antwoord; »mij is het echter een nog veel grooter genoegen, dat ik een dienst heb mogen bewijzen aan uw zoon, die in Gods hand het middel geweest is tot mijn eeuwige zaligheid.« Daarop nam hij afscheid met de belofte aan Marietje, dat hij spoedig haar ouders weer eens zou komen opzoeken.

WAARTOE DIE VERDRIETELIJKHEDEN?

Den volgenden morgen was het eerste werk van mevrouw Daniëls, de meid uit te zenden om nieuwe kleertjes voor Marietje op zicht te laten komen. Ondergoed, kousen, schoenen, jurken, hoeden en mantels, dit alles moest terstond bezorgd worden; en eer het ontbijt op tafel stond, had zij het noodige reeds uitgekozen en naar het logeerkamertje laten brengen, waar haar kleindochtertje den nacht had doorgebracht. Wel was het intusschen half tien geworden, doch Marietje werd eerst wakker toen Trijntje met het groote pak binnentrad. Nu evenwel duurde het ook niet lang of zij stond gekleed en gereed om naar beneden te gaan.

»Welzoo, mijn schatje,« sprak haar grootmoeder, »nu gelijk je ten minste weer op het dochtertje van mijn Eduard.« En met een zeer tevreden gezicht zette de oude dame zich met het kind aan de ontbijttafel, waaraan, tot heimelijk genoegen van Marietje, oom David niet verscheen, daar hij reeds vroeg de stad had verlaten.

»Grootma,« vroeg Marietje, nadat zij op een menigte vragen van de oude dame antwoord gegeven en zoo nauwkeurig zij het zich herinneren kon verteld had, wat haar overkomen was. »Grootma, mag ik u de mooie prent eens laten zien, die ik gisteren van die mijnheer gekregen heb?«

»Ja, dat is goed,« was het antwoord.

Haastig liep het kind heen om het bedoelde voorwerp te halen.

»Dit heb ik ook gekregen,« sprak zij, in de woonkamer teruggekeerd, en haar tekst omhoog houdend; »zoudt u mij eens willen voorlezen, wat er op staat, grootma? Er zijn zulke moeilijke woorden bij; en die mijnheer wilde graag, dat ik het alles uit het hoofd leerde.«

»Dan moet je mij even mijn bril aangeven,« antwoordde de oude dame met een glimlach; daar ligt hij op de schrijftafel.«

Even daarna begon zij: »Want gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft... Dat is een gedeelte uit de vijf boeken Mozes,« sprak zij met een mengeling van verbazing en misnoegen, en ging toen voort: »alzo moet ook de Zoon des menschen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.« »De Zoon des menschen,« prevelde zij, »in den profeet Daniël staat ook van een Zoon des menschen« aan wien een eeuwig Koninkrijk gegeven werd, en daarmee wordt, geloof ik, de Messias bedoeld; en hier staat ook, dat Hij »verhoogd« moet worden. »Maar kind,« zoo viel zij eensklaps zichzelf in de rede, »daar begrijp je immers niets van! Hoe kan die heer willen, dat je zoo iets leeren zoudt!«

»O, ja, grootma,« riep Marietje vroolijk uit, »ik begrijp het heel goed! Die mijnheer heeft het mij gisteren uitgelegd in den trein, en ik had het vroeger ook wel eens gehoord. Kijk, ziet u die slang hier op deze plaat? En ziet u al die menschen daar omheen? Die liggen op sterven, maar elk die naar de koperen slang ziet, wordt dadelijk genezen.«

»Ja, ja, die geschiedenis staat in de boeken van Mozes.«

»En die slang,« zoo ging het kind voort, »is in de hoogte gezet, om te maken, dat al de menschen hem goed zouden kunnen zien.« En zoo is de Heere Jezus ook verhoogd geworden, want Hij is aan een kruis gehangen; en als iemand nu in Hem gelooft, dan krijgt hij het eeuwige leven. — En weet u, wat hij ook nog gezegd heeft? Dat het juist een slang moest wezen, omdat de Israëlieten door slangen gebeten waren; en dat de Heere Jezus aan een kruis moest hangen, omdat wij dat verdiend hadden; want Hij had zelf geen kwaad gedaan, maar Hij hing daar in onze plaats, omdat Hij niet wilde, dat wij door God gestraft zouden worden. Is het zoo niet, grootma? Heb ik het goed onthouden?« Op dit oogenblik werd er aan de deur getikt, en Trijntje trad binnen.

»Mevrouw,« sprak zij, daar is dat juffertje weer, dat gisteren ook hier geweest is; maar u wilt haar immers niet spreken?»

Een straal van voldoening vloog over 't gelaat van mevrouw Daniëls, en dadelijk opstaande, zeide zij eenigszins gejaagd: »Laat haar maar in het spreekkamertje, Trijntje; ik zal wel even naar haar toe gaan.«

»Marietje,« zoo wendde zij zich nu tot het kind, »ga maar wat in den tuin spelen; ik heb nog het een en ander te doen ook als zij weg is.«

De waarheid was, dat zij haar kleindochtertje geen gelegenheid meer wilde geven een gesprek met haar aan te knopen, en haar vragen te doen, waarop zij geen antwoord kon noch wilde geven.

Had haar zoon Eduard zelf het gewaagd tot haar over »den Gekruiste« te spreken, zij zou het hem hoogst kwalijk genomen en zich terstond met verontwaardiging van hem afgekeerd hebben, zoodra hij er over begonnen ware. En zoo had zij ook gehandeld, waar hij het een enkele maal beproefd had; maar dit kind had immers geheel in hare eenvoudigheid gesproken, zonder eenig begrip te hebben van het gevoelen harer grootmoeder in deze? Hoe had zij nu anders kunnen doen dan haar aanhooren? Ook wilde zij in geen geval hare afkeuring er over te kennen geven, om zodoende niet te kort te doen aan den eerbied, dien het kind ingeprent moest worden voor hare ouders; en dat deze hetzelfde geloofden, scheen Marietje zich goed te herinneren. Bovendien, zij zou immers hoogstens één dag blijven! Waartoe zou het dus dienen?

Zoo redeneerde zij bij zichzelf zonder toen nog te beseffen, hoe de pijn, in eenvoudigheid afgeschoten, maar door God bestuurd, reeds doorgedrongen was in haar hart.

Een paar uur later trad zij het vertrek weer binnen, waar Marietje zich nu niet meer bevond, doch waar zoowel plaat als tekst nog op tafel lagen. Waarom nam zij hem op en las hem nog eens over? Zij wist het zelve niet, maar de

woorden »opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe,« grepen haar met onweerstaanbare kracht aan, hoewel zij poogde er over te glimlachen. »Ik zal die dingen in mijn kast sluiten,« mompelde zij, »dan ziet het kind ze niet meer, en anders begint zij er weer over. — Ik begrijp niet, dat Eduard en zijn vrouw nog niet gekomen zijn om haar te halen! Mij dunkt als ik mijn kind in drie jaren niet gezien en het als verloren beschouwd had en ik kreeg dan bericht, waar het zich bevond, dat ik onmiddellijk in den trein stapte om er naar toe te gaan.»

Hierin had mevrouw Daniëls wel gelijk; en wanneer nu onze lezers weten, dat zij dien avond om acht uur nog niet gekomen waren, noch eenig bericht gezonden hadden, dan zal hen dit zeker ook wel zeer bevreemden. Was het telegram niet terecht gekomen? Had de heer v. d. Heyde verzuimd er een te zenden? Vonden de ouders het niet noodig zooveel haast te maken? Niets van dit alles.

Den vorigen avond, omstreeks middernacht, toen zij nog in zeer treurige stemming bij elkander zaten, zonder een woord te zeggen, hadden zij het telegram ontvangen, dat opeens aan hun verdriet en onzekerheid een einde had gemaakt.

»Doorgespoord naar Haarlem; veilig bij haar grootmoeder.« Deze woorden ontlokten hen een jubelkreet, en een oogenblik later lagen zij te zamen neergeknield, om den Heer hunnen God vurig te danken voor zijn onuitsprekelijke goedheid en genade, dat hij hunne gebeden verhoord en hun het verloren kind teruggegeven had. O, hoe brandden zij van verlangen om het te zien! »Morgen ochtend vroeg vertrekken wij immers?« Vroeg juffrouw Daniëls, haar man aanziende.

»Dat is te zeggen, als ik van mijn chef verlof krijgen kan; anders moet je maar alleen gaan.«

Den volgenden morgen echter had juffrouw Daniëls zoo'n vreeselijke hoofdpijn, en gevoelde zij zich zóó ongesteld, dat zij met geen mogelijkheid de deur uitgaan, veel minder in een trein plaats nemen kon.

»Dan zal jij alleen moeten gaan,« sprak zij zuchtend en niet in staat hare tranen te weerhouden. Doch ook dat kon niet gebeuren, want juist dien dag was het zoo vreeselijk druk op 't kantoor, dat de chef er niet toe te bewegen was hem ook zelfs maar een halven dag vrij te geven.

»Zal ik telegrafeeren?« vroeg hij, om twaalf uur in haast even thuis komende.

»Neen,« was het antwoord, »doe dat nog niet, want misschien zal het tegen den avond beter met mij worden, en dan zou ik alleen nog kunnen gaan.«

Doch het werd niet beter met haar, zoodat er eindelijk, toen haar man des avonds om negen uur weer thuis kwam, toch een telegram gezonden moest worden om te berichten, dat zij verhinderd waren, en eerst den volgenden morgen zouden kunnen komen.

»Wel, vrouw, wat loopt *ons* toch altoos alles tegen!« sprak de heer Daniëls met een diepen zucht, terwijl hij met een verdrietig gezicht in zijn stoel plaats nam; »wat zal het nu morgen weer wezen! En weet je wat mij telkens in de gedachte komt? Als de Heer toch ook alle *kleine* dingen bestuurt, waartoe heeft Hij het dan toegelaten, dat ons kind voorbijstoomde, terwijl wij brandden van verlangen om haar in de armen te sluiten? Waartoe eerst die vreugde en dan weer die teleurstelling? En waarom moet gij nu juist ongesteld wezen, en mij de gelegenheid benomen worden om haar te gaan afhalen, zoodat onze blijdschap opnieuw in teleurstelling uitgelopen is?«

Op dit oogenblik werd er hard aan de bel getrokken, en een brievenbesteller overhandigde hen even daarna een brief van Karel. Haastig scheurde hij dien open en las hem zijn vrouw voor.

Wel, wel,« sprak deze, toen hij ophield, hoe zien wij nu al weer, dat de Heer alle dingen ten goede leidt! Hoe heb ik geklaagd, ja gemord, dat Karel ons ook al weer verlaten moest, en wel om daar ginds op de hei te gaan kampeeren en manoeuvres te maken. Ik zag hem in mijne

verbeelding al doodgeschoten of ziek door ontbering; en ziedaar, nu is zijn heengaan juist het middel geweest, waardoor wij ons Marietje hebben teruggekregen! — Geloof je nu niet, dat ook al die andere verdrietelijkheden ons uit liefde worden toegezonden door onzen God en Vader? Er staat toch ook geschreven, dat *alle* dingen medewerken ten goede voor degenen, die God liefhebben; dat zijn dus ook de *kleine* dingen.«

«Ach ja, vrouw, je hebt alweer gelijk, en ik moest mij schamen, dat ik zoo terstond geneigd ben den Heer te wantrouwen!»

Terwijl zoo de ouders van het kind met elkander zaten te praten, lag de grootmoeder zich rusteloos te wenden en te keeren op haar legerstede. Zooals wij weten, had zij getracht de aandacht van Marietje af te leiden van het gevreesde onderwerp, doch dit was haar slechts voor enkele uren gelukt; toen had Marietje weer om haar tekst gevraagd, en, uitgesteld tot na het middagmaal, herhaalde zij na afloop daarvan met zooveel aandrang haar verzoek, dat haar grootmoeder er eindelijk aan voldeed. Wat kon deze er ook tegen in brengen? Het kind begon zich te vervelen en zij wist geen andere bezigheid voor haar te bedenken. Speelgoed was er in het gansche huis niet meer te vinden, kinderboeken bezat zij evenmin, en reeds was zij moe van het praten met haar; wat kon zij dus anders doen dan haar teruggeven wat haar toekwam en wat haar genoeg scheen te verschaffen? Zoo begon Marietje dan haar tekst langzaam en haperend te lezen, af en toe de hulp van haar grootmoeder inroepende, en herhaalde dat zoo dikwijls, tot zij hem vrij goed kon opzeggen en haar toehoorder de woorden al evengoed van buiten kende. Zoo werd het half acht en tot groote ergernis der oude dame waren nog de ouders van het kind niet verschenen; en, bevreesd voor lastige vragen, zond zij haar thans naar bed.

Nu was het weldra doodstil in het ruime vertrek; doch het was mevrouw Daniëls of zij voortdurend nog die zachte

kinderstem de woorden hoorde herhalen: »Al zoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.« »Het eeuwige leven,« — zou *zij* dat deelachtig worden? Had zij er naar geleefd? Kon zij rustig verschijnen in de tegenwoordigheid van Hem, »wiens oogen zijn als een vlam vuurs?« Deze vragen drongen zich met onweerstaanbare kracht aan haar op; en daarbij trad haar opeens met vreeselijke duidelijkheid het gezicht voor oogen, door Jesaja, den profeet, in het zesde hoofdstuk van zijn boek beschreven:

»In het jaar toen de koning Uzzia stierf, zag ik den Heere, zittende op een hoogen en verheven troon, en Zijne zoomen vervullende den Tempel. De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had zes vleugelen; met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijne voeten, en met twee vloog hij. En de een riep tot den ander en zeide: Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen, de gansche aarde is van Zijne heerlijkheid vol; zoodat de posten der dorpelen zich bewogen van de stem des roependen en het Huis werd vervuld met rook. Toen zeide ik: Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijne oogen hebben den Koning, den Heere der heirscharen gezien.«

Dit gedeelte, hoewel niet woordelijk, kwam haar toch geheel voor den geest; en had het vroeger meermalen een sterken indruk op haar gemaakt, toch nimmer zooals nu. »Hij, Jesaja, een man van onreine lippen! Hij riep: Wee mij, want ik verga,« hoe zou zij dan kunnen bestaan voor dien vreeselijken God? — Jesaja vond verzoening; maar hoe zou zij verzoening kunnen vinden? Vroeger werden er offers gebracht, dat wist zij; er werd bloed gestort; maar nu kon dat immers niet meer, want de tempel was verdwenen, en er waren geen priesters en Levieten meer om den dienst bij God waar te nemen. God had zich van Zijn volk afgekeerd om hunne zonden, wat kon zij dus te hopen

hebben? »Opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe,« klonk het weer in haar binnenste. Zij ontstelde ervan. — *Als* haar Eduard nu toch eens gelijk had? — Haastig greep zij een boek en begon te lezen; of liever, zij *trachtte* het te doen, om, zoo mogelijk, die kwellende gedachten te verdrijven. Maar zij begreep niet, wat zij las, en was niet in staat er haar aandacht bij te bepalen. — Daar werd gebeld! Oogenblikkelijk stond zij op en liep naar de deur: »Zouden zij daar eindelijk nog komen om hun kind?« Dat zou tenminste afleiding geven! Doch neen, het was een telegram. Verdrietig wierp zij het op de tafel neer, na het snel doorloopen te hebben. Daarop riep zij Trijntje om haar het nachtlucht te brengen, en begaf zich naar bed. Zoo lag zij daar dan nu, nog steeds gekweld door dezelfde angst aanjagende gedachten; en lang, zeer lang duurde het, eer zij in een lichte sluimering viel. Ook was het met een zeer onaangenaam gevoel, dat zij wakker werd. Haar hoofd gloeide, haar handen waren klam, haar borst was beklemd. Was het door overspanning? Had zij koorts? O, hoe benauwend, hoe vreeselijk was die doodelijke stilte om haar heen! En te vergeefs trachtte zij de angstige gedachten, die haar ook nu weer overweldigden, te verdrijven.

Zoo brak eindelijk de dag aan, doch zij was niet in staat het bed te verlaten. Zij gevoelde zich geheel ziek en machteloos. Dit te vernemen temperde eensklaps de vreugde van Marietje's ouders, die eenige uren later kwamen om hun dochtertje af te halen. O, hoe vreeselijk was het voor hen te denken, dat de geliefde kranke nu misschien haar einde ging naderen zonder eenige gegronde hoop te hebben voor de toekomst; ja, zonder dat zij zelfs den Eenigen Naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden, wilde hooren noemen!

Ja, wel werd hunne vreugde, die anders uitbundig zou geweest zijn er door getemperd; doch zij gaven den moed niet op, dat dezelfde God, die hun op zoo wonderbare wijze

hun kind had wedergegeven, ook de vurige bede, zoo menigmaal voor de geliefde, maar verblinde moeder opgezonden, nog verhooren zou. En waagden zij het oók al niet tot haar te spreken over het heil harer ziel, met des te meer aandrang droegen zij haar op aan den God aller genade, die machtig was ook deze dochter Abrahams te verlossen uit de strikken des satans.

»Wat zou je er van denken, Saartje,« sprak de heer Daniëls dien namiddag tot zijn echtgenoot, »als je eens een paar dagen hier bleeft, om mama, zoo zij het goedvindt, op te passen? Je weet, David is nu ook van huis, en ik zou haar liever niet alleen aan de zorg van Trijntje willen overlaten, want die heeft bovendien nog zooveel te doen, en de goede ziel begint al gebrekkig te worden.

»Wel, daar heb ik juist ook al over gedacht,« was het antwoord; »alleen ben ik bang, dat Marietje het hier wat te druk maken zal.

»Dat is geen bezwaar, dunkt mij. Bij mooi weer kan zij den ganschen dag in den tuin spelen; daar hindert zij niemand en voor haar is het gezond.

Zoo werd dus afgesproken; althans toen de zieke, die in haar tegenwoordigen toestand niets zoozeer vreesde als de eenzaamheid, het plan had goedgekeurd. En in de stille hoop, dat zijn vrouw nu wellicht nog gelegenheid zou kunnen vinden, om de opmerkzaamheid der kranke te vestigen op het heil harer onsterfelijke ziel, en haar de Bron aan te wijzen, waar zij het levende water kon putten. ging de heer Daniëls afscheid van haar nemen.

Hoe verbaasd was hij echter en verheugd tegelijk, toen de zieke eensklaps zijn hand vatte en op een toon, die de onrust haars harten duidelijk verried, tot hem zeide: »Eduard, zeg mij nu eens oprecht, waarom denk je, dat Jezus van Nazereth de waarheid zou hebben gesproken?« Kon hij zijn ooren gelooven? Had zijn moeder werkelijk dien gezegenden Naam uitgesproken, welken zij hem verboden had ooit in hare tegenwoordigheid te noemen! En had zij dit

gedaan zonder spot of bitterheid, zonder verachting en afkeer? -- Moeder, riep hij uit, terwijl zijn oogen begonnen te schitteren en een glans van vreugde zich over zijn aangezicht verspreidde, »ik denk het niet slechts, ik weet het zeker! Zelf heb ik het ondervonden, dat zijn Woord de waarheid is. »Komt tot Mij, gij allen, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven,« zoo heeft Hij gesproken. Ik *ben* tot Hem gegaan, en volkomen rust heb ik bij Hem gevonden. Hij heeft gezegd: Die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.« Welnu, vroeger was ik altoos onvoldaan; ik dorstte naar verandering, naar vermaak, naar iets, dat mij bevredigen kon; steeds had ik een onbestemd verlangen naar iets, dat mij ontbrak. Zoodra ik echter in Hem, mijn dierbaren Heiland had geloofd, was dat alles verdwenen; ik was volkomen voldaan; en ik ben het nog. Mijn dorst is voor goed gelescht. O, moeder, ik wou, dat ik er u een denkbeeld van geven kon, hoe gelukkig ik ben geworden door in Hem te gelooven. U zoudt het zelf ondervinden, als u ook aan Zijn vriendelijke uitnoodiging gehoor wildet geven.«

Zoo sprekende bracht hij een Nieuw Testamentje te voorschijn. Zie, moeder, hernam hij, dit is Zijn eigen dierbaar woord; o, ik bid u, lees het, of laat het u voorlezen, eer het te laat mocht zijn!

Staat daar ook in van de slang, die verhoogd moest worden?« vroeg zij, het haastig van hem aannemende.

Ja, moeder, antwoordde hij, terwijl zijne verbazing steeds toenam, »ik zal het voor u opzoeken.« En nadat hij het 3de hoofdstuk van het Evangelie van Johannes voor haar opgeslagen had, haastte hij zich afscheid van haar te nemen, daar het hoog tijd was zich naar den trein te begeven. Toch snelde hij nog even naar zijn vrouw terug, vertelde haar in enkele woorden, wat er tusschen hem en de kranke was voorgevallen, en begaf zich toen op weg met een hart vol lof en dank aan den Heer, die hen thans een geopende deur had gegeven. En zeker, waar de Heer zelf een geopende

deur had gegeven, daar zou het woord des Heeren toch ook niet tevergeefs zijn aangeboden, dit was zijne stellige overtuiging. En hierin had hij zich niet bedrogen, want reeds na verloop van een week werd hem door zijn vrouw, die hem bijna dagelijks met den toestand der geliefde kranke op de hoogte stelde, medegedeeld, dat deze, na hevigen strijd en grooten zielsangst, vrede gevonden had door het bloed des kruises. Dit bericht bracht hem bijna buiten zichzelf van vreugde; ja, zoo mogelijk was zijn blijdschap nog grooter, dan toen hij zijn verloren kind voor 't eerst weer in de armen had mogen sluiten. En toch was deze reeds zóó groot, dat ze met geen woorden was uit te drukken, en wij het aan de lezers hebben overgelaten er zich een voorstelling van te maken. En hoe groot was zijne beschaming, toen hij uit een volgenden brief vernam, hoe het zijn eigen Marietje geweest was, die de Heer had willen gebruiken als het middel in Zijne hand, om dat verloren schaap van het Huis Israëls tot de kudde te voeren. Dus juist door die verdrietelijkheden en teleurstellingen, waarvan hij, heel in 't diepst van zijn hart, den Heer een verwijt had durven maken, daardoor was de vurigste wensch zijns harten nu vervuld geworden! Ware Marietje niet doorgespoord naar Haarlem, zij zou met haar tekst nooit bij haar grootmoeder gekomen zijn. En waren niet hij, zoowel als zijn vrouw, verhinderd geworden het kind den eersten dag te gaan afhalen, dan zou Marietje den tekst niet in de tegenwoordigheid harer grootmoeder hebben geleerd.

O, hoe nederbuigend goed en hoe vol ontferming is toch onze God!« riep hij diepbewogen uit; »hoe groot is zijn geduld met zijne kortzichtige, tegenstrevende, eigenwijze kinderen, en hoe zullen wij Hem eenmaal daarboven voor elke omstandigheid onzes levens hier beneden danken!«